

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/5/2023
Identifikačné číslo spisu: 4116213414
Dátum vydania rozhodnutia: 15.02.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Mária Trubanová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:4116213414.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v spore žalobcu Prima banka Slovensko, a. s., so sídlom v Žiline, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, zastúpený: SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Štefánikova 8, IČO: 36 853 186, proti žalovanej F. E., bývajúcej v Z., zastúpená: Advokátska kancelária STOKLASA & STOKLASOVÁ s. r. o., so sídlom v Nitre, Farská 25, IČO: 36 856 282, o zaplatenie sumy 22.665,12 eur, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 14C/249/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 22. januára 2019 sp. zn. 15Co/24/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 23. januára 2017 č. k. 14C/249/2016-97 zamietol žalobu žalobcu a žalovanej priznal plnú náhradu trov konania.

1.1. V odôvodnení vydaného rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že žalobca (pôvodne Sberbank Slovensko, a. s., Vysoká 9, 810 00 Bratislava, IČO: 17 321 123, ďalej len „právny predchodca žalobcu“) sa v konaní domáhal zaplatenia žalovanej sumy, ktorá predstavovala zostatok pohľadávky vyplývajúcej zo zmluvy o poskytnutí peňažných prostriedkov na prefinancovanie bývania č. XXXXX/XXXXXX, uzavretej dňa 12. februára 2008 medzi právnym predchodcom žalobcu VOLKSBANK Slovensko a. s. ako veriteľom a dlžníkmi D. A. a žalovanou (ďalej len „zmluva o úvere“). V konaní nebolo sporné, že žalovaná svoj záväzok splácať úver porušila, a preto došlo k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru ku dňu 25. januára 2011. Strany sporu uzavreli zmluvu o úvere v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka zákona č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ObZ“), a preto je potrebné považovať ju za absolútny obchod. Keďže však žalovaná uzavrela túto zmluvu ako fyzická osoba - spotrebiteľ, je potrebné na daný zmluvný vzťah aplikovať aj ustanovenia § 52 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj „OZ“) o spotrebiteľských zmluvách,

keďže ide o spotrebiteľskú zmluvu. Nemožno však na ňu aplikovať zákon č. 258/2001 Z. z., nakoľko tento sa nevzťahuje na zmluvy o poskytnutí úveru jednak na účely nadobudnutia existujúcich alebo projektovaných nehnuteľností, dodatočné alebo ďalšie stavebné úpravy dokončených stavieb a ich údržbu, ako aj úvery do 200 eur a nad hodnotu 20.000 eur.

1.2. Žalovaná v konaní vzniesla námietku premlčania a právny predchodca žalobcu sa bránil tým, že predmetná pohľadávka nemôže byť premlčaná, nakoľko si po skončení konkurzného konania uplatnil zostatok pohľadávky v rozhodcovskom konaní a následne v exekučnom konaní, ktoré bolo ukončené uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) sp. zn. 5ECdo/153/2014. Právny predchodca žalobcu poukazoval na § 112 OZ, podľa ktorého ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo u iného príslušného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie. To platí aj o práve, ktoré bolo právoplatne priznané, a pre ktoré bol na súde alebo u iného príslušného orgánu navrhnutý výkon rozhodnutia. Zároveň poukazoval na § 19 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. s tým, že vzhľadom na tieto ustanovenia premlčacia doba spočívala. Súd prvej inštancie sa s týmto tvrdením nestotožnil, nakoľko v danom prípade nebola splnená podmienka uplatnenia práva „na súde alebo u iného príslušného orgánu“ v zmysle § 112 OZ, keďže rozhodcovský súd nemožno považovať za „príslušný orgán“, nakoľko v exekučnom konaní bola jednoznačne konštatovaná neprijateľnosť a neplatnosť rozhodcovskej doložky.

1.3. Súd prvej inštancie aj s poukazom na rozhodnutia súdov v obdobných veciach (napr. rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/116/2014 z 21. októbra 2014) uviedol, že právny predchodca žalobcu po získaní časti pohľadávky v konkurznom konaní dňa 25. januára 2012 mohol svoj nárok na zaplatenie zvyšnej sumy včas uplatniť v súdnom konaní, prípadne po vydaní uznesenia Okresného súdu Nitra sp. zn. 28Er/506/2012 z 8. novembra 2012, ktorým bola zamietnutá žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia, a v ktorom bola konštatovaná neplatnosť rozhodcovskej doložky. Čo sa týka § 52 ods. 2 OZ, ktorý v uvedenom znení nadobudol účinnosť až dňa 1. mája 2014, súd prvej inštancie poukázal na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3MCdo/14/2014, podľa ktorého sa na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, vždy prednostne použijú ustanovenia OZ, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva, to sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou.

1.4. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že nie je možné akceptovať ani tvrdenie právneho zástupcu právneho predchodcu žalobcu, že retroaktivita je jednoznačne v neprospech právneho predchodcu žalobcu. Už v rozhodnutí sp. zn. 5MCdo/20/2009 sa najvyšší súd zaoberal otázkou premlčania v spotrebiteľských vzťahoch a dospel k záveru, že základnou otázkou pre právne posúdenie pokiaľ ide o dôvodnosť vznesenej námietky premlčania je posúdenie, či ide o obchodnoprávny vzťah, kedy je namieste použitie štvorročnej premlčacej doby alebo občianskoprávny vzťah, kedy je potrebné aplikovať trojročnú premlčaciu dobu v zmysle OZ. Vzťahy zo spotrebiteľských zmlúv sú vzťahmi občianskoprávnymi, a teda je potrebné na ne aplikovať ustanovenia OZ (vrátane ustanovení o premlčaní). S poukazom na uvedené súd prvej inštancie nemusel riešiť, či došlo k plynutiu trojročnej alebo štvorročnej premlčacej doby, keďže žaloba bola podaná až dňa 20. mája 2016 a splatnosť úveru bola vyhlásená ku dňu 25. januára 2011, v danom prípade uplynula viac ako štvorročná premlčacia doba.

1.5. Súd prvej inštancie sa tiež zaoberal listom žalovanej z 23. júla 2012 adresovaným banke s názvom - žiadosť o odklad splácania a zníženie splátok, v ktorom žiadala o odklad splátok dlžnej sumy 24.533,50 eur na dobu 6 mesiacov. Právny predchodca žalobcu tvrdil, že ide o uznanie dlhu žalovanou, a preto sa premlčacia doba predlžuje o 10 rokov. S týmto tvrdením sa súd prvej inštancie nestotožnil, nakoľko predmetný list nie je uznaním dlhu v zmysle § 558 OZ, ktorý vyžaduje výslovné uznanie dlhu dlžníkom čo do výšky a dôvodu. V danom prípade nedošlo k predĺženiu premlčacej doby a súd prvej inštancie na základe vyššie uvedených dôvodov považoval žalobný návrh za premlčaný, a preto ho v celom rozsahu zamietol.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „súd druhej inštancie“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu

rozsudkom z 22. januára 2019 č. k. 15Co/24/2018-143 rozhodol tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanej náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2.1. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a z takto zisteného skutkového stavu urobil aj správny právny záver a svoje rozhodnutie aj náležite a presvedčivo odôvodnil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku a konštatoval správnosť jeho dôvodov bez toho, aby ich opakoval (§ 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z. z., v znení neskorších predpisov ďalej len „CSP“).

2.2. Na zdôraznenie správnosti vydaného rozsudku odvolací súd poznamenal, že právny vzťah medzi stranami sporu je spotrebiteľským vzťahom a je potrebné naň aplikovať ustanovenia OZ, a to aj v časti posudzovania plynutia premlčacej doby. K uvedenému záveru dospel aj najvyšší súd vo svojom rozsudku pod sp. zn. 3MCdo/14/2014. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu vymedzeným uplatnenou odvolacou námietkou žalobcu bolo posúdiť, či súd prvej inštancie správne rozhodol, že žalobou uplatnený nárok žalobcu je premlčaný, v dôsledku čoho bolo dôvodné žalobu zamietnuť. S poukazom na odvolaciu argumentáciu žalobcu nebolo pritom sporné, že na danú vec je potrebné aplikovať trojročnú premlčaciu dobu v zmysle § 101 OZ. Spočívanie premlčacej doby podľa § 112 OZ môže veriteľ dosiahnuť uplatnením práva na súde alebo u iného príslušného orgánu. Zo znenia predmetného ustanovenia je možné a contrario vyvodiť, že ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo u iného nepríslušného orgánu, hoci v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu trvania konania plynie naďalej a nedochádza k jej spočívaniu.

2.3. Aj podľa odvolacieho súdu k spočívaniu premlčacej doby v danej veci nedošlo a nedošlo ani k jej predĺženiu listom žalovanej z 23. júla 2012, ktorý z hľadiska jeho obsahu nemožno považovať za uznanie dlhu čo do dôvodu a výšky podľa § 558 OZ, žalobca si svoju pohľadávku voči žalovanej uplatnil až po uplynutí trojročnej premlčacej doby. Tým, že sa žalovaná premlčania dovolala, súd prvej inštancie musel na vznesenú námietku prihliaďať a nemohol premlčané právo žalobcovi priznať (§ 100 ods. 1 OZ).

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktoré odôvodnil poukazom na § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

3.1. Žalobca mal za to že v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu doposiaľ neboli vyriešené nasledujúce právne otázky: a) Spočívajú počas včas začatého rozhodcovského konania premlčacia lehota podľa § 112 OZ, ak je následne rozhodcovská doložka v exekučnom konaní vyhodnotená ako neprijateľná zmluvná podmienka?; b) Aplikujú sa na tzv. absolútny obchodný záväzkový vzťah z úverovej zmluvy so spotrebiteľom, ktorý vznikol pred účinnosťou zákona č. 102/2014 Z. z. (novela OZ), ustanovenia § 52 a nasl. OZ v znení účinnom od 1. apríla 2015 takým spôsobom, že dochádza k retroaktívnemu skráteniu premlčacej lehoty na tri roky?; c) Aplikujú sa na tzv. absolútny obchodný záväzkový vzťah z úverovej zmluvy so spotrebiteľom, ktorý vznikol pred účinnosťou zákona č. 102/2014 Z. z. (novela OZ), ustanovenia § 52 a nasl. OZ v znení účinnom od 1. apríla 2015 takým spôsobom, že namiesto osobitného inštitútu uznania záväzku podľa § 323 ObZ v spojení s § 407 ods. 3 ObZ sa prednostne použije ustanovenie § 558 OZ o uznaní dlhu?

3.2. K právnej otázke a) dovolateľ v dovolaní uvádza, že vyhlásil predčasnú splatnosť úveru k 25. januáru 2011 - žalovaná sa dostala do omeškania so splnením dlhu dňa 26. januára 2011, týmto dňom zároveň začala plynúť trojročná premlčacia doba, ktorá by pri pasivite žalobcu (čo sa nestalo) uplynula dňa 25. januára 2014. Na základe riadne dojednanej rozhodcovskej doložky pristúpil dovolateľ k uplatneniu pohľadávky v rozhodcovskom konaní. Uznesením Okresného súdu Nitra z 8. novembra 2012 č. k. 28Er/506/2012-23 bola zamietnutá žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie z dôvodu absencie materiálnej vykonateľnosti exekučného titulu. Následne dňa 20. mája 2016 podal žalobca žalobu na všeobecnom súde, kde žalovaná vzniesla námietku premlčania. Žalobca z objektívnych dôvodov uplatnil svoj nárok na všeobecnom súde. Uplatnenie námietky premlčania za daných špecifických okolností možno preto považovať za zneužitie práva na úkor druhej strany sporu. Prezentovanú argumentáciu podporuje aj uznesenie Ústavného súdu ČR zo 7. decembra sp. zn. I. ÚS

2235/11. Spočívanie premlčacej lehoty počas rozhodcovského konania verifikuje takisto právny názor uvedený v odôvodnení uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/31/2012 (ide o právnu vetu z uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 1CoE/215/2011). Podľa dovolateľa je vylúčené, aby bol veriteľ „z opatrnosti“ nútený duplicitne uplatňovať už raz judikované právo pred všeobecným súdom ešte skôr, ako bude právoplatne rozhodnuté o opodstatnenosti jeho nároku v exekučnom konaní. Je absolútne neprípustné, aby všeobecný súd za popísanej situácie neprihliadal na spočívanie premlčacej lehoty počas identifikovaných konaní. Podľa dovolateľa má byť predmetná otázka a) posudzovaná tak, že premlčacia lehota počas včas začatého rozhodcovského konania spočíva aj v prípade, ak je následne rozhodcovská doložka v exekučnom konaní vyhodnotená ako neprijateľná zmluvná podmienka.

3.3. K druhej otázke vyššie uvedenej pod písm. b) dovolateľ uvádza, že zmluva o úvere ako absolútny obchodnoprávny vzťah podľa § 261 ods. 6 písm. d) ObZ, sa spravuje výlučne režimom premlčania podľa ObZ, bez ohľadu na povahu účastníkov daného vzťahu. V súlade s aplikáciou štvorročnej premlčacej lehoty podľa § 397 ObZ by k premlčaniu nároku zo zmluvy o úvere (za predpokladu nevyhnutného spočívania premlčacej lehoty počas rozhodcovského a exekučného konania) došlo až po podaní žaloby. Ak by sa dňom nadobudnutia účinnosti § 52 ods. 2 OZ, t. j. od 1. apríla 2015 mala na spotrebiteľské zmluvy automaticky aplikovať právna úprava premlčania podľa OZ, tak ako tvrdí žalovaná, došlo by k bezprecedentnému skráteniu premlčacej lehoty o jeden rok v neprospech žalobcu a k o veriteľa. Dovolateľ poukazuje na právny názor najvyššieho súdu v rozhodnutí sp. zn. 5MCdo/2/2013. Aj podľa konštantnej judikatúry platí v právnom poriadku SR zákaz spätného pôsobenia právnych predpisov alebo ich ustanovení. V konečnom dôsledku nepôsobí nepravá retroaktivita do minulosti; akceptuje stav, ktorý nastal za skôr platnej a účinnej právnej úpravy (napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 10Sžr/144/2011, nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 16/95, sp. zn. II. ÚS 60/2018). Je zrejmé, že pokiaľ ide o režim premlčania, musí byť v dôsledku absencie prechodných ustanovení akceptovaný stav, podľa ktorého sa dotknuté ustanovenie nevzťahuje na nároky vzniknuté pred jeho účinnosťou. Súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd odmietli aplikovať rozhodujúce právne normy (§ 323 ObZ v spojení s § 407 ObZ), pričom ustanovenie § 52 ods. 2 OZ v znení účinnom od 1. apríla 2015 interpretovali nesprávnym spôsobom a aplikovali ho na daný prípad retroaktívne. Podľa dovolateľa má byť predmetná otázka b) posudzovaná tak, že na tzv. absolútny obchodný záväzkový vzťah z úverovej zmluvy so spotrebiteľom, ktorý vznikol pred účinnosťou zákona č. 102/2014 Z. z. (novela OZ), sa ustanovenia § 52 a nasl. OZ v znení účinnom od 1. apríla 2015 aplikujú takým spôsobom, že nedochádza k skráteniu premlčacej lehoty, ktorá už začala plynúť.

3.4. K tretej otázke vyššie uvedenej pod písm. c) dovolateľ uvádza, že právne závery konajúcich súdov o potrebe aplikácie ustanovenia OZ nemajú oporu v praxi dovolacieho súdu a sú v rozpore s ustálenou právnou doktrínou. Z obsahu listiny predloženej dovolateľom do konania vyplýva, že žalovaná písomne uznala svoj záväzok zo zmluvy o úvere a bola ochotná ho splácať. V súlade s § 407 ods. 1 ObZ začala od tohto momentu plynúť nová štvorročná premlčacia lehota, v dôsledku čoho je vznesená námietka premlčania nedôvodná. Súd však konštatoval, že nešlo o uznávací prejav v zmysle ustanovenia § 558 OZ, resp. § 407 ods. 1 ObZ. Osobitne dovolateľ zdôraznil, že v uznávacom prejave nemusí byť explicitne použité slovné spojenie „uznávam dlh“, resp. výslovne použitý pojem „uznanie“ (Najvyšší súd ČR sp. zn. 33Odo/1039/2004). Pričom dovolateľ poukazuje na ustálenú rozhodovaciu prax súdov napr. R 1/1961; R32/1979; rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33Odo/507/2001; 33Odo/1039/2004. Úkony žalovanej, vrátane jej prejavenej úmyslu („vyplatiť dlžobu“) bez námietok k právnomu dôvodu, výške alebo splatnosti záväzku spĺňajú náležitosti uznania záväzku podľa ObZ a ich následkom podľa § 407 ObZ je plynutie novej premlčacej lehoty, obdobne v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 1Obo/123/2006 a podporne v uzneseniach Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 32Odo/929/2015, 32Cdo/719/20014, 23Cdo/2914/2015, 23Cdo/3930/2015, 33Cdo/1377/2017.

3.4.1. Dovolateľ apeloval aj na to, že v danom prípade žalovaná v konaní šikanózne vznesla námietku premlčania na úkor ústretového žalobcu, čím sa však súdy nižšej inštancie vôbec nezaoberali. V tejto spojitosti dovolateľ k tejto otázke zároveň poukázal na nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 11/2016, III. ÚS 72/2010, ako aj na odlišné stanovisko JUDr. Milana Ľalíka v náleze sp. zn. I. ÚS 547/2012 a odlišné stanovisko JUDr. Rudolfa Tkáčika k uzneseniu III. ÚS 572/2017. Podľa dovolateľa

má byť predmetná otázka b) posudzovaná tak, že na tzv. absolútny obchodný záväzkový vzťah z úverovej zmluvy so spotrebiteľom, ktorý vznikol pred účinnosťou zákona č. 102/2014 Z. z. (novela OZ), sa ustanovenia § 52 a nasl. OZ v znení účinnom od 1. apríla 2015 aplikujú takým spôsobom, že na právne úkony uskutočnené do 31. marca 2015 sa vzťahuje § 323 ObZ v spojení s § 407 ods. 3 ObZ.

3.5. Navrhol, aby najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že napadnutej žalobe v celom rozsahu vyhovie a prizná žalobcovi nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie, odvolacieho a dovolacieho konania.

3.6. Dovolateľ doplnil svoju argumentáciu v dovolaní podaniami (z 31. októbra 2019 doručené na najvyšší súd dňa 4. novembra 2019, č. l. 182 a nasl. spisu a z 31. marca 2022 doručené na najvyšší súd dňa 1. apríla 2022, č. l. 191 a nasl. spisu), doručenými po lehote určenej na podanie dovolania (§ 427 CSP), v ktorých poukazoval na judikatúru najvyššieho súdu a Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“ alebo „ÚS SR“), Najvyššieho súdu Českej republiky (ďalej aj „NS ČR“) a Ústavného súdu Českej republiky (ďalej aj „ÚS ČR“).

4. Žalovaná v písomnom vyjadrení k podanému dovolaniu žalobcu uviedla, že nie sú splnené žiadne podmienky pre prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP, preto by mal najvyšší súd dovolanie v zmysle § 447 písm. c) CSP odmietnuť. Ak by bolo podľa názoru dovolacieho súdu dovolanie prípustné, navrhuje dovolanie ako nedôvodné zamietnuť podľa § 448 CSP a priznať jej právo na náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd (ďalej aj „dovolačný súd“) uznesením z 25. apríla 2022 sp. zn. 2Cdo/253/2019 dovolanie žalobcu odmietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

5.1. V odôvodnení v súvislosti s dovolateľom nastolenými právnymi otázkami k prvej otázke s ohľadom na vymedzenie ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu v judikáte R 71/2018 poukázal na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/153/2017 z 22. februára 2018 a z neho plynúce závery v tejto otázke („ak žalobkyňa uplatnila svoje právo na rozhodcovskom súde, ktorého rozhodca nemal právomoc vydať rozhodcovský rozsudok, nejde o uplatnenie práva u príslušného orgánu v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka. Samotné rozhodcovské konanie, ale aj exekučné konanie bolo vedené bez toho, aby žalobkyňa mala k dispozícii právoplatné a vykonateľné rozhodnutie právomocným orgánom. Premlčacia doba sa preto nezastavila a plynula po celý čas ako rozhodcovského, tak aj exekučného konania, a preto žalobkyňa musí niesť následky jej plynutia“), od ktorých sa odvolací súd neodklonil. K čomu poukázal aj na uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 572/2017 z 20. septembra 2017 a uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 149/2018 z 8. marca 2018. Najvyšší súd ďalej uviedol, akým spôsobom v odôvodnení svojho rozhodnutia posúdil druhú a tretiu otázku položenú dovolateľom.

5.2. Dovolačný súd uzavrel, že dovolanie dovolateľa nie je podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP prípustné, preto ho odmietol v zmysle § 447 písm. c) CSP.

6. Na základe ústavnej sťažnosti žalobcu ústavný súd nálezom z 10. januára 2023 sp. zn. IV. ÚS 459/2022 rozhodol, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/253/2019 z 25. apríla 2022 bolo porušené základné právo sťažovateľky (žalobcu) na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“), jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „dohovor“). Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/253/2019 z 25. apríla 2022 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a uložil mu povinnosť nahradiť trovy konania sťažovateľke. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.

6.1. Ústavný súd po posúdení veci dospel k záveru, že sťažovateľkou napadnuté uznesenie, ktorým najvyšší súd odmietol jej dovolanie, bolo bez náležitého meritórneho vysporiadania sa s jej námietkami, neakceptujúc dovolací dôvod uplatnený podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP z dôvodu existencie ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP) v otázke plynutia premlčacej lehoty v prípade uplatnenia práva na rozhodcovskom súde na základe neplatnej rozhodcovskej doložky (ktorej

neplatnosť bola posúdená v neskoršom súdnom konaní) a bez prihladenia na aktuálnu judikatúru ústavného súdu.

6.2. Ústavný súd uviedol, že „za zásadnú právnu otázku, ktorá bola všeobecnými súdmi nesprávne právne vyriešená, považuje sťažovateľka otázku ne/spočívania premlčacej lehoty počas rozhodcovského a exekučného konania, v ktorom bola rozhodcovská doložka posúdená ako neprijateľná zmluvná podmienka. Okresný súd a krajský súd konštatovali, že nebola splnená podmienka uplatnenia práva na súde alebo inom príslušnom orgáne podľa § 112 Občianskeho zákonníka, čím došlo k premlčaniu uplatneného nároku sťažovateľky. (...) Zásadný argument sťažovateľky predstavuje jej tvrdenie o (i) poukaze najvyššieho súdu na jeho rozhodnutia, ktoré sa na uvedenú problematiku nevzťahujú, a (ii) ignorovanie rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 486/2018 z 15. apríla 2021 (...) Súčasne výklad inštitútu premlčania všeobecnými súdmi, podľa ktorého mala sťažovateľka prezumovať neplatnosť uzatvorenej rozhodcovskej doložky, považuje sťažovateľka za neakceptovateľný, popierajúci zásadu „pacta sunt servanda“, ako aj sankcionujúci veriteľa pri legitímnom výkone jeho práva v minulosti na základe neskorších záverov súdnej praxe. Ostatné právne otázky formulované sťažovateľkou v dovolaní a ich posúdenie neboli predmetom hodnotenia ústavného súdu pre absenciu argumentácie v ústavnej sťažnosti.“

6.3. Ústavný súd upozornil, „že požiadavka predvídateľnosti súdnych rozhodnutí ako základný atribút právnej istoty je v zmysle čl. 2 ods. 2 CSP napĺňaná prostredníctvom ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít, medzi ktoré sa vzhľadom na potrebu výkladu čl. 2 CSP vo funkčnej jednote s čl. 3 CSP zaradujú okrem najvyššieho súdu aj ústavný súd, Európsky súd pre ľudské práva a Súdny dvor Európskej únie (pozri II. ÚS 574/2021). (...) Nie je možné intenzívnym výkladom pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ použitého v § 421 ods. 1 písm. a) CSP opomenúť (nezohľadniť) použiteľnú judikatúru ústavného súdu napriek tomu, že je v dôsledku kasačných konzekvencií vyplývajúcich z čl. 127 ods. 2 ústavy (a podrobnejšie upravených na úrovni zákona) zrejme, že sa táto judikatúra v situácii vzájomnej rozpornosti s rozhodovacou činnosťou najvyššieho súdu (a jemu podriadených súdov) v konečnom dôsledku aplikačne presadí, čo zodpovedá aj účelu konania o ústavnej sťažnosti proti rozhodnutiam všeobecných súdov.“

6.4. Ústavný súd tiež medziiným uviedol, že „pokiaľ nejde o rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (relevantné sú aj staršie zbierky, pozri rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/29/2017 z 24. januára 2018), tak možno za ustálenú prax považovať aj nepublikované rozhodnutie, ale musí spĺňať ďalšie predpoklady, a to (i) buď je tento názor vyjadrený opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach, alebo (ii) názor je vyjadrený aj v jednotlivom nepublikovanom rozhodnutí, ale na toto rozhodnutie (resp. právny názor v ňom vyjadrený) nadviazali niektoré neskôr vydané rozhodnutia, t. j. opäť musí ísť o akceptáciu právneho názoru v ďalších rozhodnutiach najvyššieho súdu. Z uvedených rozhodnutí vyplýva, že pokiaľ najvyšší súd odkazuje na nepublikované rozhodnutia tvoriace jeho ustálenú rozhodovaciu prax, malo by ísť o viacero takých rozhodnutí, keď zároveň až v situácii takto definovaného vytvorenia ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP) možno považovať dotknutú právnu otázku v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu za vyriešenú v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP. V opačnom prípade by čo i len jedno rozhodnutie trojčlenného dovolacieho senátu („vyriešením“ dotknutej právnej otázky) blokovalo akýkoľvek jej ďalší dovolací prieskum pre absenciu iného použiteľného dovolacieho dôvodu, teda podľa § 421 ods. 1 písm. a) alebo c) CSP, a to vrátane rozhodovania veľkého senátu. Každé ďalšie dovolanie by totiž muselo byť vo vzťahu k riešeniu predmetnej právnej otázky odmietnuté (k tomu aj rozhodnutie sp. zn. IV. ÚS 273/2021 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 58/2021 - II).

6.5. Ústavný súd konštatoval, že „najvyšší súd poukázal iba na jedno relevantné rozhodnutie najvyššieho súdu (sp. zn. 2Cdo/153/2017 z 22. februára 2018 nepublikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, pozn.), ktoré riešilo otázku spočívania premlčacej lehoty, uzatvárajúc, že jej plynutie sa počas rozhodcovského a exekučného konania nezastavilo. Poukaz najvyššieho súdu na jeho rozhodnutia sp. zn. 2Obdo/5/2019 a 5Obdo/71/2020 (vydané po podaní

dovolania) je pre chýbajúcu podobnosť ťažiskových okolností s prejednávanou vecou irelevantný (...) vo vzťahu k prvej položenej právnej otázke“.

6.5.1. Ústavný súd sa vzhľadom na poukaz najvyššieho súdu na jediné relevantné rozhodnutie dovolacieho súdu o spornej právnej otázke nestotožnil s názorom najvyššieho súdu, že predmetné rozhodnutie môže predstavovať otázku vyriešenú, teda otázku, o ktorej existuje ustálená rozhodovacia prax, a to ani v prípade ponímania ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu len ako rozhodnutí najvyššieho súdu v dovolacom konaní. Záver o neprípustnosti dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP založený na argumente, že ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu bola vytvorená, je s ústavnou relevanciou nesprávny.

6.6. Ústavný súd napokon vytkol najvyššiemu súdu, že vôbec nereflektoval na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 486/2018 z 15. apríla 2021, v ktorom svoje predchádzajúce názory korigoval, keď judikoval: „Rozhodcovská doložka, ktorá bola súčasťou dojednaných obchodných podmienok medzi stranami, nastolila subjektívny stav právnej istoty a právny predchodca sťažovateľky dôvodne vychádzal z tohto dojednania, keď si právo proti žalovanej uplatnil na rozhodcovskom súde. V čase tohto jeho úkonu nemal žiaden dôvod na to, aby rozumne predpokladal opak, ktorý spočíval v neskoršom posúdení neplatnosti rozhodcovskej doložky. Bolo by v rozpore s právnou istotou nastolenou stranami uzavretou zmluvou, aby sťažovateľka neplatnosť rozhodcovskej doložky predpokladala a konala v protiklade s ňou tak, že by si právo zo zmluvy uplatnila na súde. Sťažovateľka dôvodne vychádzala z nespochybného zmluvného dojednania a nárok si uplatnila na inom, na základe zmluvy príslušnom orgáne. Stotožnenie sa so správnosťou záveru, že dojednaný a dovtedy, čo sa týka právomocí, nespochybný rozhodcovský súd, nie je iným príslušným orgánom podľa § 112 Občianskeho zákonníka, by nevyhnutne viedlo nielen k tomu, že by sťažovateľka musela konať neracionálnym spôsobom, ale aj k popretiu zmyslu § 112 Občianskeho zákonníka, ktorého účelom je ochrana oprávnenej osoby pred plynutím premlčacej doby v prípade riadneho uplatnenia nároku v konaní, ktoré nevedlo k jeho právoplatnému priznaniu alebo ku skutočnému vymoženiu, a preto tento výklad popiera účel a význam aplikovaného zákonného ustanovenia, čo vedie k jeho rozporu so základnými právami sťažovateľky.“

7. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 427 ods. 1 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), viazaný právnym názorom ústavného súdu, ktorý vyslovil v náleze (§ 134 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. - ďalej len „zákon č. 314/2018 Z. z.“) dospel k záveru, že dovolanie je v časti prípustné, ale nedôvodné a v časti neprípustné.

8. Žalobca vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

8.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. K tomu dovolací súd uvádza, že je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti jej riešenia (§ 421 ods. 1 CSP) táto otázka spadá. Prípustnosť podaného dovolania teda dovolací súd posudzuje vždy autonómne podľa jeho obsahu (porovnaj sp. zn. 8Cdo/54/2018, I. ÚS 51/2020), keďže povinnou náležitosťou dovolania v prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 432 CSP nie je uvedenie toho, v čom dovolateľ vidí prípustnosť podaného dovolania.

10. Žalobca definoval ako právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu,

otázku ne/spočívania premlčacej lehoty podľa § 112 OZ počas rozhodcovského a exekučného konania, v ktorom bola rozhodcovská doložka posúdená ako neprijateľná zmluvná podmienka, ktorá je absolútne neplatná a rozhodcovský rozsudok za nespôsobilý exekučný titul.

11. V súvislosti s predpokladom prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolací súd uvádza, že právne účinky dovolania nastávajú podaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku. Prípustnosť dovolania treba preto posudzovať podľa stavu v čase jeho podania. Vzhľadom na zistenie, že z dovolania vyplýva zákonu zodpovedajúcim spôsobom zadefinovaná relevantná právna otázka, na základe čoho dovolací súd skonštatoval, že dovolanie je v danom prípade procesne prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Vzhľadom na prípustnosť dovolania podrobil dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu meritórnemu dovolaciemu prieskumu. Pristúpil teda k posúdeniu, či je dovolanie aj dôvodné, to znamená, či je v ňom opodstatnene žalobcom uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 432 ods. 1 CSP (nesprávne právne posúdenie veci).

11.1. Právnym posúdením sa pritom rozumie činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

12. Vo vzťahu k vyššie vymedzenej otázke dovolací súd uvádza, že takto vymedzená právna otázka už bola v čase podania dovolania (9. augusta 2019, č. I. 154 a nasl. spisu), aj rozhodnutia odvolacieho súdu (22. január 2019), dovolacím súdom vyriešená, a to v rozhodnutí najvyššieho súdu z 27. augusta 2018 sp. zn. 2Cdo/153/2017.

12.1. V rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/153/2017 o zaplatenie sumy 6.801,33 eur s príslušenstvom dovolací súd dovolanie žalobkyne zamietol konštatujúc náležité žalobkyňou konkretizovanie zásadnej právnej otázky, a to otázky spočívania premlčacej doby počas rozhodcovského a následne exekučného konania, ktorá právna otázka nebola doteraz vyriešená v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu, s o záverom, že premlčacia doba sa nezastavila, a plynula po celý čas ako rozhodcovského, tak aj exekučného konania.

12.2. K uvedenej otázke najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 2Cdo/153/2017 uviedol citujúc § 112 OZ, že v prerokovanej veci bolo exekučné konanie na okresnom súde pod sp. zn. 16Er/1858/2011 zastavené z dôvodu, že bolo vedené na základe materiálne nevykonateľného exekučného titulu, a to rozhodcovského rozsudku, ktorý obsahoval rozhodcovskú doložku vyhodnotenú ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, a teda je neplatným zmluvným dojednaním, preto sa na ňu prihliada tak, ako keby nebola v zmluve uvedená. V zmysle uvedeného, ak žalobkyňa uplatnila svoje právo na rozhodcovskom súde, ktorého rozhodca nemal právomoc vydať rozhodcovský rozsudok, nejde o uplatnenie práva u príslušného orgánu v zmysle § 112 OZ. Samotné rozhodcovské konanie, ale aj exekučné konanie, bolo vedené bez toho, aby žalobkyňa mala k dispozícii právoplatné a vykonateľné rozhodnutie právomocným orgánom. Premlčacia doba sa preto nezastavila a plynula po celý čas ako rozhodcovského, tak aj exekučného konania, a preto žalobkyňa musí niesť následky jej plynutia (obdobne uznesenie ÚS SR sp. zn. II. ÚS 149/2018 z 8. marca 2018, uznesenie ÚS SR sp. zn. III. ÚS 572/2017 z 20. septembra 2017).

12.3. Vyššie uvedený právny záver najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 2Cdo/153/2017 sa vzťahuje na právny stav v čase, ktorý bol rozhodujúci pre posúdenie správnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia.

13. Vec prejednávajúci senát sa stotožňuje s vyššie uvedenou právnou interpretáciou vyjadrenou v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/153/2017 a nemá právny dôvod na jej spochybnenie. Vyššie citované právne závery pod bodmi 12.1. a 12.2. sú podľa právneho názoru dovolacieho súdu plne aplikovateľné aj na prejednávaný spor, preto dovolací súd na uvedené rozhodnutie vecne nadväzuje a v názorovej línii s ním najskôr podotýka, že k zmene právneho stavu, najmä s ohľadom na rozhodujúce zákonné ustanovenie § 112 OZ, nedošlo, aj preto nemá dôvod sa od tohto rozhodnutia odkloniť.

14. Podľa § 112 OZ, ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo u iného príslušného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie. To platí aj o práve, ktoré bolo právoplatne priznané, a pre ktoré bol na súde, alebo u iného príslušného orgánu, navrhnutý výkon rozhodnutia.

14.1. Občiansky zákonník v § 112 upravuje spočívanie premlčacej doby, ktorého podstata spočíva v tom, že okamihom nastania právnej skutočnosti, premlčacia doba prestáva plynúť a po odpadnutí zákonnej prekážky jej plynutia pokračuje v plynutí. Inštitútom spočívania premlčacej doby sa zabezpečuje nemožnosť premlčania práva počas doby, v ktorej sa účastník právneho vzťahu svojho práva domáha na súde alebo u iného orgánu. Právnym dôvodom spočívania premlčania je uplatnenie práva veriteľom na súde alebo inom príslušnom orgáne. Zákon pre iný príslušný orgán nestanovuje žiadne podmienky. Pre zabezpečenie cieľa, ktorý inštitút spočívania má zabezpečiť, musí ísť o orgán, ktorý je kompetentný uplatnené právo zrealizovať, či už vydaním exekučného titulu, vykonaním exekúcie na základe exekučného titulu alebo speňaním zálohu na dobrovoľnej dražbe.

14.2. Dikcia § 112 OZ jasne ustanovuje „súd“ ako „inštitúciu“, u ktorej je potrebné uplatniť svoje právo včas. „Ustanovenie § 112 OZ upravuje tzv. spočívanie premlčacej lehoty, ktorého podstata spočíva v tom, že okamihom nastania právnej skutočnosti (v tomto prípade okamihom doručenia žaloby na súd) premlčacia lehota prestáva plynúť ...“, alternatívne hypotéza § 112 OZ uvádza možnosť uplatnenia svojho práva na „iný príslušný orgán“, za ktorý „(...) možno považovať rozhodcovský súd (Stály rozhodcovský súd alebo individuálne určeného rozhodcu; rozhodcovská zmluva alebo doložka predstavuje zúženie právomoci súdu a konštituovanie právomoci rozhodcovského orgánu), priestupkový orgán v rámci priestupkového konania, ako aj súd rozhodujúci v trestnom konaní o právach poškodeného (ide o uplatnenie práva na náhradu škody v tzv. adhéznom konaní)“ (Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol., Občiansky zákonník I, § 1 - § 450, Komentár, 2. vydanie, Praha: C. H. Beck, 2019, str. 778 - 781, tiež rozsudok najvyššieho súdu z 25. apríla 2022 sp. zn. 2Cdo/239/2020, rozsudok z 30. novembra 2022 sp. zn. 5Cdo/64/2020).

15. Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd akcentuje, že základnou podmienkou, aby došlo k spočívaniu premlčacej doby v zmysle § 112 OZ je, aby veriteľ dotknuté právo uplatnil buď na všeobecnom súde alebo u iného, avšak nevyhnutne príslušného orgánu, ktorým môže byť v zmysle zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoRK“) i rozhodcovský súd. Rozhodcovský súd ako iný príslušný orgán musí disponovať právomocou a príslušnosťou na konanie. Nevyhnutným predpokladom pre založenie právomoci rozhodcovského súdu rozhodnúť spor v rámci rozhodcovského konania je rozhodcovská zmluva. Kde niet rozhodcovskej zmluvy, niet ani rozhodcovského konania. Podstatou rozhodcovskej zmluvy je prenesenie právomoci štátnych súdov na základe dohody strán na iné orgány tak, ako to pripúšťa ústava v čl. 46 ods. 1 a na to nadväzuje Civilný sporový poriadok v § 3 v znení: „Súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány.“ Zákonodarca v tomto ustanovení reflektuje možnosť, okrem iného, aj alternatívneho riešenia sporov prostredníctvom spektra metód, ktoré reguluje tuzemský právny poriadok. Rozhodcovský súd je v zmysle tohto ustanovenia „iným orgánom“. Rozhodcovská zmluva je rozhodujúcim faktorom umožňujúcim začatie a priebeh rozhodcovského konania. Podľa tuzemskej právnej úpravy táto zmluva upravuje spôsob a možnosť určenia stáleho rozhodcovského súdu (alebo rozhodcu ad hoc) na prejednanie a rozhodnutie konkrétneho sporu, pričom taká zmluva vymedzuje aj procesný rámec rozhodcovského konania. Rozhodcovské konanie je vždy založené na predchádzajúcom súhlase strán s riešením ich sporu rozhodcami.

15.1. Literatúra udáva pojmové znaky rozhodcovského konania: (i) vyňatie rozhodovania o veci z právomoci súdov v prospech právomoci rozhodcov; (ii) nezávislosť a nestrannosť rozhodcov; (iii) právomoc rozhodcu vydať vo veci samej vynútitel'né rozhodnutie. (Pozri BĚLOHLÁVEK, A. J.: Arbitration, ordre public and criminal law: (interaction of private and public international and domestic law; Vol. 1. Kyiv, TAXON, 2009, s. 421).

15.2. Subjekty práva môže zaväzovať nielen súdne rozhodnutie, ale aj iný výsledok mimosúdneho riešenia sporov, uznaný štátom, ktorým bez pochyb je napríklad aj rozhodcovský rozsudok vydaný podľa ZoRK. Podstatné je, že rozhodnutie riešiť spor týmto spôsobom vyplýva z vôle dotknutých osôb, nepostihnutej žiadnou právne relevantnou vadou.

15.3. Právomoc rozhodcovského súdu, či rozhodcu, sa zakladá písomnou rozhodcovskou zmluvou, ktorá môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve. Aby mal rozhodcovský súd právomoc a mohol rozhodovať, vždy musí existovať platná rozhodcovská zmluva, resp. platná rozhodcovská doložka. Iba platná rozhodcovská zmluva (doložka) môže totiž založiť právomoc rozhodcovského súdu určitú vec prejednať a rozhodnúť; pokiaľ je tento právny úkon (rozhodcovská zmluva/doložka) absolútne neplatný, hľadá sa naň, akoby nikdy nebol uzavretý (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/105/2011, neskôr R 66/2013).

15.4. Legálna definícia rozhodcovskej zmluvy je obsiahnutá v § 1 ods. 1 ZoRK. Ide v podstate o osobitný typ zmluvy, ktorej formu a podstatné obsahové náležitosti vymedzuje ZoRK. Na vznik rozhodcovskej zmluvy sa použijú všeobecné ustanovenia o uzavretí zmluvy (§ 43a a nasl. OZ) a zmluvy ako právneho úkonu (§ 34 a nasl. OZ). Ide totiž o dvojstranný alebo viacstranný právny úkon medzi dvoma alebo viacerými subjektmi. Len rozhodcovská zmluva ako platný právny úkon je predpokladom vzniku špecifického procesného vzťahu medzi zmluvnými stranami, pretože len s platným právnym úkonom objektívne právo spája vznik, zmenu a zánik (rovnako aj zrušenie) práv a povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú (§ 34 OZ). Ak právny úkon nie je urobený slobodne, vážne, určite, zrozumiteľne a s možným predmetom plnenia, je absolútne neplatný. Pre absolútnu neplatnosť právneho úkonu je charakteristické najmä, že pôsobí ex tunc (od začiatku), nastáva priamo zo zákona a môže sa jej dovoliť každý, kto má na tom právny záujem, nemožno ju žiadnym spôsobom napraviť (konvalidácia alebo ratihabícia), čo vyplýva z toho, že nemožno napraviť úkon, ktorý neexistuje, a nadväzne na to, z rovnakého dôvodu nemožno od takého právneho úkonu (zmluvy) odstúpiť. Určenie absolútnej neplatnosti právneho úkonu v súdnom konaní predpokladá naliehavý právny záujem na takomto určení, inak súd takejto žalobe nemôže vyhovieť, pričom sa na ňu prihliada aj bez námietky, t. j. z úradnej povinnosti (ex offio). Neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom (§ 39 OZ). Z judikatúry (R 39/1998) vyplýva, že absolútna neplatnosť právneho úkonu (negotium nullum) nastáva bez ďalšieho priamo zo zákona (ex lege) a hľadá sa naň, ako keby nebol urobený. Táto neplatnosť nemôže byť zhojená dodatočným schválením (ratihabíciou) a nemôže sa konvalidovať ani dodatočným odpadnutím dôvodu neplatnosti.

16. Rozhodcovské konanie je prípustný spôsob riešenia sporov aj zo spotrebiteľských zmlúv v prípade, ak rozhodcovská doložka nevyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Prípustným spôsobom riešenia týchto sporov je tiež v prípade, ak bola rozhodcovská doložka dojednaná individuálne. Základom rozhodcovského konania aj v spotrebiteľských veciach je rozhodcovská zmluva založená na slobodnej vôli zmluvných strán, nezaťaženej žiadnou právne relevantnou vadou, podrobiť sa právomoci rozhodcu a výsledku rozhodcovského konania. Toto rozhodnutie zahŕňa vždy aj implicitné zrieknutie sa niektorých zložiek súdnej ochrany (napr. možnosť predložiť predbežnú otázku Súdnemu dvoru, či podať návrh ústavnému súdu ohľadne súladu právnych predpisov).

16.1. Pri právnej úprave spotrebiteľských zmlúv sa vychádza zo zásady ochrany spotrebiteľa ako tzv. slabšej zmluvnej strany a neprípustnosti zneužívania monopolného postavenia dodávateľov ako tzv. silnej zmluvnej strany. Postavenie slabšej zmluvnej strany vyplýva zo skutočnosti, že nemá možnosť individuálne ovplyvniť obsah zmluvy vopred pripravenej dodávateľom. Preto treba aspoň rámcovo vymedziť, ktoré, resp. aké podmienky v spotrebiteľských zmluvách sa považujú za neprijateľné, pričom dôsledkom je to, že sú zo zákona neplatné. Vychádza sa z toho, že spotrebiteľ dobromyseľne uzatvára zmluvu a právom očakáva, že dodávateľ ako odborník, „profesionálne znaly podnikateľ“ dodáva tovar alebo služby so zárukou kvality. V spotrebiteľských zmluvách je zakázané používať neprijateľné

podmienky, ktorých úprava je obsiahnutá v § 53 OZ.

16.2. V § 53 ods. 1 OZ zákonodarca vymedzil všeobecnú zásadu, podľa ktorej spotrebiteľská zmluva nesmie obsahovať také ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Ak by zmluva obsahovala ustanovenia spôsobujúce nerovnováhu v právach a povinnostiach, ale v neprospech dodávateľa, takáto podmienka by v zmysle tejto právnej úpravy nebola neplatná. Čo treba rozumieť „značnou nerovnováhou“, možno vydedukovať z úpravy neprijateľných podmienok upravených v ods. 4 § 53 OZ. Za značnú nerovnováhu treba vždy považovať také právne postavenie spotrebiteľa, ktoré mu nedovoľuje alebo značne obmedzuje uplatňovanie nárokov, ktorými sa domáha riadneho plnenia zo zmluvy, resp. nápravy už prijatého plnenia (vrátane uplatnenia nárokov vyplývajúcich zo zodpovednosti za vady, omeškanie či škodu), alebo ktoré sa týkali možnosti odstúpenia od zmluvy.

16.3. Ochrana pred neprijateľnými podmienkami sa vzťahuje iba na tie spotrebiteľské zmluvy, pri uzatváraní ktorých spotrebiteľ mal možnosť oboznámiť sa s nimi pred uzavretím zmluvy, ale nemohol/nemôže ovplyvniť ich obsah, teda ktoré sú vopred pripravené, naformulované. Pri iných spotrebiteľských zmluvách, kde sa dojednávajú podmienky individuálne, sa ich neprijateľnosti nemožno dovolávať.

16.4. V ods. 2 a 3 § 53 OZ sa spresňuje, ktoré podmienky, ak boli individuálne dojednané, sa za neprijateľné nepovažujú. V prípade pochybností, či sporu musí dodávateľ preukázať, že zmluvné podmienky boli dohodnuté individuálne. Ak to nepreukáže, platí, že neboli individuálne dojednané.

16.5. Právnym následkom neprijateľnej zmluvnej podmienky je absolútna neplatnosť takéhoto zmluvného dojednania.

16.6. Pojmovým znakom neprijateľnej podmienky je, že nemôže ísť o zmluvné ustanovenie, ktoré by bolo zmluvnými stranami individuálne dojednané (§ 53 ods. 1 druhá veta OZ). V prípade zmlúv, nedojednaných individuálne, ide o tzv. adhézne zmluvy, pri ktorých adresát nemá možnosť negociačným vyjednávaním zmeniť predložený návrh obsahu zmluvy a tým dochádza k „výraznému obmedzovaniu zmluvnej voľnosti, pretože pri nich odpadá negociačné konanie zmluvných strán o obsahu zmluvy“ (LAZAR, J. a kol.: Občianske právo hmotné: všeobecná časť - rodinné právo: vecné práva; 1., 3. dopl. a preprac. vyd., Bratislava, IURA EDITION, 2006, s. 54.). Zákonodarca prezumuje, že individuálne dojednaná nie je zmluva, s ktorou sa spotrebiteľ mohol oboznámiť pred podpisom, ale nemohol ovplyvniť jej obsah. V súvislosti s otázkou individuálneho dojednania stanovuje § 53 ods. 3 OZ prezumpciu, podľa ktorej ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

16.7. Zákon č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov doplnil do § 53 ods. 4 OZ nové písmeno r). Podľa tohto ustanovenia sa za neprijateľnú podmienku považujú také dojednania v spotrebiteľských zmluvách, ktoré umožňujú, aby bol spor medzi stranami riešený v rozhodcovskom konaní bez splnenia podmienok ustanovených v zákone č. 335/2014 Z. z. K zásadným požiadavkám podľa tohto zákona (§ 3 ods. 2 zákona č. 335/2014 Z. z.) patrí to, že spotrebiteľská rozhodcovská zmluva musí byť písomná, obsahovo a formálne oddelená od spotrebiteľskej zmluvy a nesmie obsahovať dojednania, ktoré nesúvisia so spotrebiteľským rozhodcovským konaním. Písomná forma spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy je zachovaná aj vtedy, ak bola uzavretá elektronickými prostriedkami, ktoré umožňujú zachytenie jej obsahu a identifikáciu zmluvných strán, ktoré spotrebiteľskú rozhodcovskú zmluvu uzavreli. Podľa § 3 ods. 4 zákona č. 335/2014 Z. z. spotrebiteľská rozhodcovská zmluva nesmie obsahovať dohodu o osobe konkrétneho rozhodcu. Zásadné je aj to, že nie je možné v rozhodcovskej zmluve vylúčiť možnosť, aby sa spotrebiteľ mohol aj napriek uzatvorenej rozhodcovskej zmluve obrátiť na súd (§ 3 ods. 6 zákona č. 335/2014 Z. z.). Podľa intertemporálneho ustanovenia - § 879s OZ sa táto podmienka bude skúmať pri tých spotrebiteľských zmluvách, ktoré boli uzavreté po 31. decembri 2014 (Círák, J., Hanzelová, I. a kol.: Občianske právo s vysvetl., vydanie 2009, Wolters Kluwer s. r. o., komentár k § 53 OZ).

17. Najvyšší súd v mnohých svojich rozhodnutiach (viď napr. R 66/2013, sp. zn. 3ECdo/105/2014, 4Cdo/34/2013, 2ECdo/148/2013, 4Cdo/56/2013, 5ECdo/210/2013, 7ECdo/30/2013, 8ECdo/179/2014 a ďalšie) judikoval, že rozhodnutie vydané na podklade neplatnej rozhodcovskej doložky je rozhodnutím ničotným, nevyvolávajúcím žiadne právne účinky. Osobitosť postavenia rozhodcovského súdu spočíva medziiným v tom, že jeho právomoc vec prejednať a rozhodnúť sa odvodzuje od rozhodcovskej zmluvy. Predpokladom právomoci rozhodcovského súdu je teda platné uzavretie rozhodcovskej zmluvy medzi zmluvnými stranami, a to či už vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky; absolútna neplatnosť tohto právneho úkonu má za následok, akoby právny úkon nebol nikdy uzavretý.

18. V rozhodnutí R 68/2013 najvyšší súd uvádza, že v spotrebiteľských veciach klasická rímska právna zásada „vigilantibus iura scripta sunt“ („práva patria bdelym“ alebo „nech si každý stráži svoje práva“ alebo „zákony sú písané pre bdelych“) v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu - princípu ochrany práv spotrebiteľa. V dôsledku toho aj v prípade, že spotrebiteľ ako účastník rozhodcovského konania nevyužije možnosť spochybniť existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy v rozhodcovskom konaní alebo podľa ustanovení ZoRK je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy (doložky); v prípade zistenia, že rozhodcovská zmluva (doložka) nebola (platne) uzavretá, musí exekučný súd konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom, znamenajúci materiálnu nevykonateľnosť rozhodcovského rozsudku. Tým exekučný súd naplnia príkaz vyplývajúci z princípu ochrany práv spotrebiteľa.

19. V rozhodnutí R 77/2015 najvyšší súd prijal záver, že neplatná rozhodcovská doložka nemôže založiť právomoc rozhodcovského súdu, preto ním vydaný rozhodcovský rozsudok nepredstavuje prekážku veci právoplatne rozhodnutej pre občianskoprávne konanie o určenie neplatnosti spotrebiteľskej zmluvy. Ak je rozhodcovská doložka (zmluva) absolútne neplatná, treba mať na zreteli, že jej absolútna neplatnosť (negotium nullum) nastáva bez ďalšieho priamo zo zákona (ex lege), v dôsledku čoho sa na takúto doložku (zmluvu) hľadí tak, ako keby nebola nikdy urobená. Na dôvod zakladajúci absolútnu neplatnosť (každého) právneho úkonu musí súd vždy prihliadnuť, a to aj bez návrhu (ex officio).

20. Vyššie uvedené teoretické a aplikačné východiská sú použiteľné v prejednávanom spore. Zohľadňujúc ich dovolací súd zastáva názor, že nie je nesprávny záver odvolacieho súdu, že nárok žalobcu voči žalovanej je premlčaný, pretože premlčacia doba sa nezastavila a plynula po celý čas ako rozhodcovského, tak aj exekučného konania.

21. V prejednáwanej veci si žalobca žalobou podanou súdu prvej inštancie 20. mája 2016 uplatnil voči žalovanej zaplatenie sumy 22.665,12 eur s prísl. na základe uzatvorenej zmluvy o poskytnutí peňažných prostriedkov na prefinancovanie bývania č. XXXXX/XXXXXX z 12. februára 2008 medzi právnym predchodcom žalobcu VOLKSBANK Slovensko a. s. ako veriteľom a D. A. a žalovanou, ako dlžníkmi (ďalej aj „úverová zmluva“ alebo „zmluva o úvere“) a podľa tejto zmluvy poskytnutého peňažného plnenia veriteľom dlžníkom vo výške 75.018,26 eur s dohodnutou úrokovou sadzbou vo výške 5,40 %. Dlžníci porušili povinnosť splácať úver riadne a včas, preto žalobca vyhlásil predčasnú splatnosť úveru ku dňu 25. januára 2011, pričom úverová pohľadávka žalobcu ku dňu 30. septembra 2011 predstavovala sumu vo výške 76.918,56 eur. Zaplatenie pohľadávky zo zmluvy o úvere bolo zabezpečené záložným právom zriadeným v prospech žalobcu, ako záložného veriteľa, na nehnuteľnostiach vo vlastníctve dlžníka D. A.. Uznesením Okresného súdu Nitra z 29. decembra 2010 sp. zn. 31K/48/2010, bol na majetok dlžníka D. A. vyhlásený konkurz, v ktorom boli založené nehnuteľnosti speňažené. V zmysle konečného rozvrhu výťažku oddelenej podstaty zabezpečeného veriteľa (žalobcu) z 25. januára 2012, suma určená na uspokojenie pohľadávky predstavovala 52.385,06 eur, ktorý výťažok sa započítal na príslušenstvo a vo zvyšku na istinu uplatnenej pohľadávky (na istinu započítaných 47.980,27 eur; na úroky započítaných 1.364,29 eur; na úroky z omeškania započítaných 10,98 eur; na poplatky započítaných 3.029,52 eur spolu 52.385,06 eur). S poukazom na uvedené pohľadávka žalobcu po započítaní výťažku predstavovala síce sumu 24.533,50 eur, v súdnom konaní si žalobca uplatnil nárok na zaplatenie 22.665,12 eur s prísl.

21.1. Uplatneniu nároku žalobcu súdnou cestou predchádzalo uplatnenie jeho nároku vo výške

24.533,50 eur s prísl. návrhom z 10. novembra 2011 v rozhodcovskom konaní na základe rozhodcovskej doložky ako súčasť zmluvy o úvere. Rozhodcovský súd rozsudkom z 26. júna 2012 sp. zn. II/2011-8324 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi peňažnú sumu vo výške 24.533,50 eur s ročným úrokom z omeškania vo výške 9 % od 31. januára 2012. Na základe právoplatného (6. júla 2012) a vykonateľného (9. júla 2012) rozhodcovského rozsudku sa žalobca domáhal núteného výkonu rozhodnutia v exekučnom konaní, a to podaním doručeným súdnemu exekútorovi 24. augusta 2012. Uznesením Krajského súdu v Nitre z 21. januára 2014 č. k. 25CoE/242/2013-46 bolo potvrdené uznesenie Okresného súdu Nitra z 8. novembra 2012 č. k. 28Er/506/2012-23, ktorým bola zamietnutá žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, pretože krajský súd (v zhode s okresným súdom) vychádzajúc zo zistenia, že medzi oprávnenou a povinnou bola uzavretá zmluva o úvere ako spotrebiteľská zmluva a úver na základe nej poskytnutý ako spotrebiteľský podľa § 2 písm. a), b), § 3 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v spojení s § 25 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, konštatoval s poukazom na ustanovenie § 52 a nasl. OZ a Smernicu Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, že rozhodcovská doložka obsiahnutá v spotrebiteľskej zmluve je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, ktorá je podľa § 53 ods. 5 OZ absolútne neplatná. Krajský súd uzavrel, že pokiaľ právomoc rozhodcovského súdu bola založená na absolútne neplatnom zmluvnom dojednaní, je nesporné, že rozhodcovský rozsudok vydaný v rozpore so zákonom nemôže byť (ani sčasti) spôsobilým exekučným titulom, na základe ktorého by oprávnenej voči povinnej vznikol nárok, ktorého vymoženia by sa mohla v rámci exekúcie domáhať.

21.2. Na základe žalobcom podaného dovolania proti rozhodnutiu krajského súdu najvyšší súd uznesením z 27. apríla 2015 sp. zn. 5ECdo/153/2014 dovolanie odmietol so záverom, že odvolací súd i exekučný súd splnenie podmienok pre zamietnutie žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie posúdili správne, keď konštatovali neprijateľnosť a tým aj neplatnosť rozhodcovskej doložky z dôvodu, že nebola individuálne dojednaná, a že spôsobovala nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech povinnej.

21.2.1. Najvyšší súd tiež v rozhodnutí sp. zn. 5ECdo/153/2014 uviedol: Rozhodcovský rozsudok vydaný v spotrebiteľskej veci je ako exekučný titul v rozpore so zákonom, ak rozhodcovská zmluva (či už uzavretá vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky), na ktorej sa zakladá právomoc rozhodcovského súdu, nebola vôbec uzavretá alebo bola uzavretá neplatne. Nedostatok právomoci rozhodcovského súdu odvíjajúci sa od neexistencie, či neplatnosti rozhodcovskej zmluvy, má v spotrebiteľskej veci za následok materiálnu nevykonateľnosť (nezáväznosť) rozhodcovského rozsudku. Takúto interpretáciu ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyžaduje účel právnej úpravy premietajúcej sa v právnych predpisoch na ochranu práv spotrebiteľa tvoriacich samostatné odvetvie práva, a to spotrebiteľské právo. Týmto účelom je odstránenie značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach založených spotrebiteľskou zmluvou ku škode spotrebiteľa.

Oprávneniu súdov v exekučnom konaní skúmať právomoc rozhodcovského súdu v súvislosti s existenciou rozhodcovskej zmluvy, resp. s jej neplatnosťou, nebránia ustanovenia zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“), napr. § 21 ods. 2 alebo § 40 ods. 1 písm. c) tohto predpisu. Tieto ustanovenia sa týkajú všeobecne účastníkov rozhodcovského konania, ktorými môžu byť aj iné subjekty, než spotrebiteľ, pričom sa v nich premieta klasická rímska právna zásada (princíp) „vigilantibus iura scripta sunt“ („práva patria bdelym“ alebo „nech si každý stráži svoje práva“ alebo „zákony sú písané pre bdelych“). Kým nevyužitie postupu podľa týchto ustanovení v prípade iných účastníkov rozhodcovského konania znamená stratu možnosti skúmať a spochybňovať rozhodcovskú zmluvu a tým aj právomoc rozhodcovského súdu v konkrétnej veci (pretože inak by tieto ustanovenia strácali svoj zmysel - boli by nadbytočné), v spotrebiteľských veciach tomu tak nie je. Princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. To znamená, že aj keď účastník rozhodcovského konania, ktorým je spotrebiteľ, nevyužije možnosť spochybniť existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení zákona o rozhodcovskom konaní, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy a v prípade

zisteného nedostatku v tomto smere konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom znamenajúci materiálnu nevykonateľnosť tohto exekučného titulu. Takýmto postupom exekučný súd naplní príkaz vyplývajúci z princípu ochrany práv spotrebiteľa.

22. V prejednávanej spore zo zmluvy o úvere uzatvorenej medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou 12. februára 2008 vyplynulo, že rozhodcovská doložka, ktorá mala založiť právomoc rozhodcovského súdu, bola uvedená ako súčasť zmluvy o úvere v bode V. Rozhodcovská doložka, podľa ktorej „dlžník súhlasí, aby prípadné spory vzniknuté z uzavretia tohto obchodu boli rozhodnuté prednostne v rozhodcovskom konaní prostredníctvom Stáleho rozhodcovského súdu Slovenskej bankovej asociácie so sídlom v Bratislave podľa Rokovacieho poriadku Stáleho rozhodcovského súdu Slovenskej bankovej asociácie.“ K právnemu posúdeniu rozhodcovskej doložky s týmto (a obdobným) obsahom už najvyšší súd zaujal závery v množstve svojich rozhodnutí, v ktorých konštatoval, že takáto rozhodcovská doložka je neprijateľná a neplatná zmluvná podmienka, ktorá v neprospech spotrebiteľa spôsobuje značnú nerovnováhu v ich právach a povinnostiach, lebo od spotrebiteľa fakticky vyžaduje, aby sa podriadil výlučne rozhodcovskému konaniu (k tomu pozri mutatis mutandis rozhodnutia najvyššieho súdu napríklad sp. zn. 1ECdo/12/2014, 2ECdo/147/2013, 3Cdo/13/2013, 4ECdo/92/2014, 5Cdo/44/2013, 6ECdo/184/2013, 5ECdo/153/2014). Neplatná rozhodcovská doložka nemôže založiť právomoc rozhodcovského súdu, preto ním vydaný rozhodcovský rozsudok nemohol založiť prekážku veci právoplatne rozhodnutej (R 77/2015).

23. V prejednávanej spore odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca si svoju pohľadávku voči žalovanej uplatnil až po uplynutí trojročnej premlčacej doby, keď žalovaná vzniesla námietku premlčania, na ktorú súd musel prihliadať a nemohol premlčané právo žalobcovi priznať (§ 100 ods. 1 OZ).

23.1. Súd prvej inštancie uviedol, že „Žalovaná v konaní vzniesla námietku premlčania. Žalobca sa bránil tým, že predmetná pohľadávka nemôže byť premlčaná, nakoľko žalobca si po skončení konkurzného konania uplatnil zostatok pohľadávky v rozhodcovskom konaní a následne v exekučnom konaní, ktoré bolo ukončené až uznesením Najvyššieho súdu SR z 27. apríla 2015 sp. zn. 5ECdo/153/2014. Žalobca poukazoval na ustanovenie § 112 OZ (...) Zároveň poukazoval na § 19 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. s tým, že vzhľadom na tieto ustanovenia potom premlčacia doba spočívala. Súd sa s týmto tvrdením žalobcu nestotožnil, nakoľko v danom prípade nebola splnená podmienka uplatnenia práva „na súde alebo u iného príslušného orgánu“ v zmysle § 112 OZ, keďže rozhodcovský súd nemožno považovať za „príslušný orgán“, nakoľko v exekučnom konaní bola jednoznačne konštatovaná neprijateľnosť a neplatnosť rozhodcovskej doložky. Tak, ako právny zástupca žalovanej aj súd poukazuje na rozhodnutia súdov v obdobných veciach, a to napr. rozsudok KS v Košiciach sp. zn. 6Co/116/2014 z 21. októbra 2014, v ktorom sa uvádza, že „s otázkou spočívania premlčacej doby v zmysle § 112 Obč. zák. počas rozhodcovského konania sa súd prvého stupňa dôsledne a správne vypořiadal v dôvodoch napadnutého rozsudku. Podstatnou je tá skutočnosť, že ak žalobca uplatnil svoje právo na rozhodcovskom súde, ktorého rozhodca nemal právomoc vydať rozsudok v dôsledku neplatnej rozhodcovskej doložky, nejde o uplatnenie práva u príslušného orgánu, a tým nie je splnená podmienka uplatnenia práva u príslušného orgánu v zmysle ustanovenia § 112 Obč. zák. ako je toto ustanovenie citované v odôvodnení napadnutého rozsudku. Žalobca preto po získaní časti pohľadávky v konkurznom konaní dňa 25. 01. 2012, mohol svoj nárok na zaplatenie zvyšnej sumy včas uplatniť v súdnom konaní, prípadne po vydaní uznesenia OS Nitra sp. zn. 28Er/506/2012 z 8. novembra 2012, ktorým bola zamietnutá žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia, a v ktorom bola konštatovaná neplatnosť rozhodcovskej doložky.“

23.2. Odvolací súd uviedol, že „Predmetom prieskumu odvolacieho súdu vymedzeným uplatnenou odvolacou námietkou žalobcu bolo posúdiť, či súd prvej inštancie správne rozhodol, že žalobou uplatnený nárok žalobcu je premlčaný, v dôsledku čoho bolo dôvodné žalobu zamietnuť. S poukazom na odvolaciu argumentáciu žalobcu nebolo pritom sporné, že na danú vec je potrebné aplikovať trojročnú premlčaciu dobu v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka. Spočívanie premlčacej doby podľa § 112 Občianskeho zákonníka môže veriteľ dosiahnuť uplatnením práva na súde alebo u iného príslušného

orgánu. Zo znenia predmetného ustanovenia je možné a contrario vyvodit', že ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo u iného nepríslušného orgánu, hoci v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu trvania konania plynie naďalej a nedochádza k jej spočívaniu. V posudzovanom prípade žalobca uplatnil svoje právo na rozhodcovskom súde, ktorého rozhodca nemal právomoc vydať rozsudok v dôsledku neplatnej rozhodcovskej doložky, čím nebola splnená podmienka uplatnenia práva u príslušného orgánu v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka. Keďže k spočívaniu premlčacej doby v danej veci nedošlo a nedošlo ani k jej predĺženiu listom žalovanej z 23. 07. 2012, ktorý z hľadiska jeho obsahu nemožno považovať za uznanie dlhu čo do dôvodu a výšky podľa § 558 Občianskeho zákonníka, žalobca si svoju pohľadávku voči žalovanej uplatnil až po uplynutí trojročnej premlčacej doby. (...)“

24. V prejednávanej spore oba sudy nižšej inštancie založili svoje rozhodnutie na tom názore, že pohľadávka žalobcu voči žalovanej je premlčaná, pretože v danom prípade nebola splnená podmienka uplatnenia práva „na súde alebo u iného príslušného orgánu“ v zmysle § 112 OZ, nakoľko uplatnenie práva žalobcu pred Stálym rozhodcovským súdom Slovenskej bankovej asociácie so sídlom v Bratislave ako rozhodcovským súdom na základe neprijateľnej a neplatnej rozhodcovskej doložky nemožno považovať za uplatnenie na „príslušnom orgáne“. Podľa súdov bola podstatnou tá skutočnosť, že ak žalobca uplatnil svoje právo na rozhodcovskom súde, ktorého rozhodca nemal právomoc vydať rozsudok v dôsledku neplatnej rozhodcovskej doložky, nejde o uplatnenie práva u príslušného orgánu. Tento právny záver je súladný s vyššie citovanou judikatúrou najvyššieho súdu a dovolací súd sa s ním, ako aj s jeho odôvodnením súdmi nižšej inštancie, plne stotožňuje.

25. Aj podľa názoru dovolacieho súdu v zmluve o úvere uzatvorenej medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou 12. februára 2008 formulovaná rozhodcovská doložka znemožňovala spotrebiteľovi v prípade podania žaloby dodávateľom, dosiahnuť rozhodovanie sporu všeobecným súdom, čím spôsobuje hrubú jednostrannú výhodnosť pre dodávateľa, pretože výber rozhodcovského súdu dodávateľom bol súčasťou zmluvy, ktorá je dodávateľom vopred pripravená, a spotrebiteľ nemal možnosť obsah zmluvy, a teda ani rozhodcovskej doložky ovplyvniť, mohol ju ako celok len prijať alebo odmietnuť. V skúmanom prípade nemožno uvažovať nad tým, že by rozhodcovská doložka bola individuálne dojednanou zmluvnou podmienkou. Zo spôsobu uzatvorenia rozhodcovskej doložky, ktorá je súčasťou zmluvy vopred pripravenej dodávateľom, nie je možné odvodiť, že právnym predchodcom žalobcu bol návrh na uzavretie rozhodcovskej doložky ponúknutý dlžníkom a títo mali možnosť jeho návrh buď prijať alebo odmietnuť. Len v prípade, ak by rozhodcovská doložka bola dohodnutá individuálne, bolo by zrejmé, že spotrebiteľ bol riadne oboznámený s rozhodcovskou doložkou a pristúpil na ňu. Podľa § 53 ods. 2 OZ za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah, pričom ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané. Dôkazné bremeno o individuálnom dojednaní rozhodcovskej doložky so spotrebiteľom spočíva na žalobcovi, tento však v tomto smere neprodukoval žiadne dôkazy, ani netvrdil rozhodujúce skutočnosti, ktorými by preukazoval individuálnu dohodu s dlžníkmi (žalovanou) na riešení sporov medzi nimi v rozhodcovskom konaní. V porovnaní s ostatnými zmluvnými podmienkami je pritom význam rozhodcovskej doložky osobitný, pretože v prípade sporu, súkromná osoba rozhodne o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach zmluvných strán, s cieľom dosiahnuť nový kvalifikovaný záväzok z pôvodnej zmluvy. Ak rozhodcovská zmluva nebola osobitne spotrebiteľom vyjednaná, ale vyplýva zo štandardného textu zmluvy, teda zo vzťahu fakticky nerovnovážneho, bez vysvetlenia spotrebiteľovi podstatných rozdielov medzi konaním pred štátnym súdom a rozhodcovským súdom, je dôvodné predpokladať, že spotrebiteľ ako slabšia strana sporu si svoj osud v tak závažnej veci akou je prípadný neskorší rozhodcovský proces, neuvedomuje. Rozhodcovská doložka dojednaná za týchto podmienok môže ľahko slúžiť na obchádzanie platnej právnej úpravy slúžiacej na ochranu spotrebiteľa. Dodávateľ, ktorý určuje, ktorý rozhodcovský súd bude rozhodovať o prípadných sporoch zo zmluvy, je pre vybraný rozhodcovský súd zdrojom príjmov, preto je namieste obava, do akej miery je rozhodcovské konanie u dodávateľom vybraného rozhodcovského súdu objektívne. Okrem toho, táto doložka nebola dojednaná v čase vyššej bdlosti spotrebiteľa po vzniku sporu, ale na začiatku zmluvného vzťahu.

25.1. Rozhodcovská doložka v danom prípade zakladá prednostné (prioritné) rozhodovanie rozhodcovským súdom a znemožňuje spotrebiteľovi výber medzi všeobecným súdom a rozhodcovským súdom. Zmluvná podmienka obsiahnutá v úverovej zmluve účastníkov v podobe rozhodcovskej doložky, podľa ktorej všetky spory v prípade žaloby podávanej veriteľom prejedná vopred vybraný rozhodcovský súd, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a je teda neprijateľnou zmluvnou podmienkou, na ktorú musí súd v ktoromkoľvek štádiu konania z úradnej povinnosti (ex officio) prihliadať, pričom musí zabezpečiť, aby spotrebiteľ takouto neprijateľnou podmienkou nebol viazaný. Pretože rozhodcovská doložka je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, je v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná a nemohla založiť právomoc rozhodcovského súdu v danej veci konať a rozhodnúť. Inak povedané vopred dodávateľom vymienený „Stály rozhodcovský súd Slovenskej bankovej asociácie so sídlom v Bratislave“ nebol príslušným orgánom na prejednanie a rozhodnutie danej veci. V dôsledku toho podaním návrhu na začatie konania na tento orgán ani pokračovaním v začatom konaní nemohlo dôjsť k zastaveniu - spočívaniu premlčacej lehoty.

26. Podľa rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 55/2011 z 24. februára 2011 „pokiaľ súd vyslovil názor, že rozhodcovská doložka, ktorá znemožňuje voľbu spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie sporu štátnym súdom, ak dodávateľ pred spotrebiteľom podal žalobu na rozhodcovskom súde, je neprijateľná a prieči sa dobrým mravom a výkon práva a povinností z takejto doložky odporuje dobrým mravom, resp. že rozhodcovská doložka je neprijateľnou zmluvnou podmienkou v zmysle ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka za použitia ich výkladu v súlade so Smernicou Rady 93/13/EHS, tieto závery súdov nemožno považovať za svojvoľný výklad a aplikáciu príslušného ustanovenia ESP a k porušeniu základných práv sťažovateľa nedošlo“ (obdobne aj následne vydané rozhodnutia ústavného súdu z 20. septembra 2017 sp. zn. III. ÚS 572/2017 a z 8. marca 2018 sp. zn. II. ÚS 149/2018).

27. Zhrnúc uvedené je možné konštatovať, že súdy nižšej inštancie boli v zásade toho názoru, že premlčacia doba neplynie od uplatnenia nároku aj na takom orgáne, akým je rozhodcovský súd. V prerokovanej veci bola zamietnutá žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie z dôvodu, že rozhodcovská doložka ako neprijateľná zmluvná podmienka je absolútne neplatným zmluvným dojednaním (§ 53 ods. 5 OZ), preto pokiaľ právomoc rozhodcovského súdu bola založená na absolútne neplatnom zmluvnom dojednaní, nejde o uplatnenie práva u príslušného orgánu v zmysle § 112 OZ. Samotné rozhodcovské konanie, ale aj exekučné konanie bolo vedené bez toho, aby dovolateľ mal k dispozícii právoplatné a vykonateľné rozhodnutie právomocným orgánom. Premlčacia doba sa preto nezastavila a plynula po celý čas ako rozhodcovského, tak aj exekučného konania, a preto dovolateľ musí niesť následky jej plynutia.

28. Pokiaľ ústavný súd vytýkal najvyššiemu súdu, že nereflektoval na jeho nález sp. zn. III. ÚS 486/2018 z 15. apríla 2021 (pozri bod 6.6. tohto rozhodnutia), v ktorom ústavnej sťažnosti nevyhovelo, dovolací súd poukazuje aj na odlišné stanovisko sudcu Petra Straku k odôvodneniu uvedeného nálezu, z ktorého medziiným vyplýva, že (2) ústavný súd už vo veci sp. zn. III. ÚS 572/17 rozhodoval o porovnateľnej právnej otázke a uzavrel, že, „Ak veriteľ uplatnil svoje právo na rozhodcovskom súde, ktorého rozhodca nemal právomoc vydať rozhodcovský rozsudok, nejde o uplatnenie práva u príslušného orgánu v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka. Zachovanie účinkov podanej žaloby pred takýmto rozhodcovským súdom a spočívanie plynutia premlčacej doby totiž nie je pre tento prípad nikde zakotvené.“ (3) Odklon od už uvedeného právneho názoru je riešiteľný v pléne ústavného súdu (§ 13 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Podľa názoru sudcu dotknutá téma vyžaduje predloženie veci plénu ústavného súdu. Okrem právnej otázky „príslušného orgánu“ podľa § 112 Občianskeho zákonníka si téma vyžaduje komplexnejšie posúdenie účinkov neprijateľnej zmluvnej podmienky (aj spätných) vrátane ústavne konformnej interpretácie slov „a v začatom konaní riadne pokračuje“. (4) Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 7, nekalosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená, a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí (čl. 4 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v

spotrebiteľských zmluvách). (5) Uvedené ustanovenie stanovuje jeden z cieľov smernice. Proces rozhodnutia o neprijateľnosti zmluvnej podmienky je podstatne zložitejší, ako sa môže na prvý pohľad javiť. Zmluvnú podmienku treba posúdiť nie izolovane, ale s ostatnými zmluvnými podmienkami, prípadnými inými zmluvami, a zohľadniť všetky okolnosti prípadu. V preskúmvanej veci posudzoval neprijateľnosť rozhodcovskej doložky exekučný súd. Na jeho rozhodnutie nadväzujú dôležité právne vzťahy, okrem iného aj posudzovaná otázka spočívania premlčacej doby a s tým úzko súvisí aj otázka právnej istoty, a teda aj plynutia času na účely premlčania. (6) Ak v okolnostiach predmetnej veci neboli podmienky na predloženie veci plénu ústavného súdu, rozhodne je to právna otázka nateraz riešená tak, že si na jej posúdenie takúto formáciu rozhodovania ústavného súdu vyžaduje.

29. Dovolací súd súčasne poukazuje aj na vyššie zmieňované skoršie rozhodnutia ústavného súdu z 20. septembra 2017 sp. zn. III. ÚS 572/2017 a z 8. marca 2018 sp. zn. II. ÚS 149/2018 s opozitným právnym názorom voči právnemu názoru vyjadrenému v rozhodnutí ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 486/2018 z 15. apríla 2021.

29.1. Z rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 572/2017, okrem iného, vyplýva: (...) Ak veriteľ uplatnil svoje právo na rozhodcovskom súde, ktorého rozhodca nemal právomoc vydať rozhodcovský rozsudok, nejde o uplatnenie práva u príslušného orgánu v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka. Zachovanie účinkov podanej žaloby pred takýmto rozhodcovským súdom a spočívanie plynutia premlčacej doby totiž nie je pre tento prípad nikde zakotvené. Krajský súd bol v zásade toho názoru, že premlčacia doba neplynie od uplatnenia nároku aj na takom orgáne, akým je rozhodcovský súd, avšak v konkrétnej prerokúvanej veci bola exekúcia vedená na okresnom súde pod sp. zn. 23Er/603/2012 zastavená z dôvodu, že rozhodcovská doložka ako neprijateľná zmluvná podmienka je neplatným zmluvným dojednaním, a preto sa na ňu prihliada tak, ako keby nebola v zmluve uvedená. Preto ak sťažovateľka uplatnila svoje právo na rozhodcovskom súde, ktorého rozhodca nemal právomoc vydať rozhodcovský rozsudok, nejde o uplatnenie práva u príslušného orgánu v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka. Samotné rozhodcovské konanie, ale aj exekučné konanie bolo vedené bez toho, aby sťažovateľka mala k dispozícii právoplatné a vykonateľné rozhodnutie právomocným orgánom. Premlčacia doba sa preto nezastavila a plynula po celý čas ako rozhodcovského, tak aj exekučného konania, a preto sťažovateľka musí niesť následky jej plynutia. (...)

29.2. Z rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 149/2018 tiež vyplývajú totožné závery všeobecných súdov v otázke aplikácie § 112 O Z (viď konštatovanie krajského súdu: „Správne sú právne názory okresného súdu, že vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu, nie je možné uvažovať o zastavení plynutia premlčacej doby za čas, keď žalobca (jeho právny predchodca) uplatnil nárok na rozhodcovskom súde a tento vydal aj rozsudok, ktorý však v exekučnom konaní bol vyhodnotený ako nulitný (nespôsobilý exekučný titul), keďže samotná rozhodcovská doložka v úverovej zmluve bola postihnutá absolútnou neplatnosťou, v dôsledku čoho rozhodca nemal právomoc rozhodnúť v rozhodcovskom konaní o uplatnenom nároku žalobcu (jeho právneho predchodcu).“ Ústavný súd v tomto rozhodnutí konštatoval, že sťažnosť je zjavne neopodstatnená, pričom v odôvodnení v bode 7.3. uviedol: „Súdy odpovedali na všetky ťažiskové premenné v danej veci jasne a ústavne udržateľne formulovali svoje závery o (i) premlčaní pohľadávky sťažovateľky voči žalovanej, (ii) nezastavení plynutia premlčacej doby za čas, keď sťažovateľka (jej právny predchodca) uplatnila nárok na rozhodcovskom súde a tento vydal aj rozsudok, (iii) vyhodnotení rozhodcovského rozsudku ako nulitného (nespôsobilý exekučný titul), keďže samotná rozhodcovská doložka v úverovej zmluve bola postihnutá absolútnou neplatnosťou, v dôsledku čoho rozhodca nemal právomoc rozhodnúť v rozhodcovskom konaní o uplatnenom nároku. Tieto závery a ich odôvodnenie nie je možné hodnotiť ako arbitrárne a je nutné ich považovať za výraz autonómneho súdneho rozhodovania, do ktorého ústavný súd nie je oprávnený v tomto prípade zasahovať.“

29.3. Z vyššie uvedeného je zjavné, že rozhodovacia prax ústavného súdu v tejto otázke nie je celkom jednotná.

30. Vychádzajúc z uvedeného, s akcentom na nie celkom jednotnú rozhodovacia prax ústavného súdu v

tejto otázke, ako aj skutkových okolností prejednávaneho sporu, keď rozhodcovská doložka v prejednávanej spore nebola súčasťou dojednaných obchodných podmienok (ako to bolo vo veci sp. zn. III. ÚS 486/2018), ale bola obsiahnutá v zmluve o úvere ako spotrebiteľskej zmluve a s poukazom na § 5 2 a nasl. O Z a Smernicu Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, súdy ju vyhodnotili ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, nakoľko „(...) správne konštatovali neprijateľnosť a tým aj neplatnosť rozhodcovskej doložky z dôvodu, že nebola individuálne dojednaná, a že spôsobovala nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech povinnej. Listiny predložené oprávnenou takýto záver umožňovali. Zo zmluvy o poskytnutí peňažných prostriedkov na prefinancovanie bývania uzavretej medzi oprávnenou a povinnou vyplýva, že rozhodcovská doložka bola medzi zmluvnými stranami dohodnutá už podpisom zmluvy v čl. V tejto zmluvy. Dovolací súd sa stotožňuje aj s dôvodmi, ktorými súdy v exekučnom konaní odôvodnili nevyváženosť dohodnutej rozhodcovskej doložky. Správnym rozhodnutím o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie preto neodňali oprávnenej možnosť konať pred súdom“ (z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5ECdo/153/2014), dovolací súd zastáva názor, že právne názory súdov nižšej inštancie v tejto otázke nemožno považovať za nesprávne.

30.1. Polemika žalobcu s rozhodnutiami súdov nižšej inštancie (okresného a krajského súdu) v otázke právneho posúdenia námietky premlčania nároku, je založená na právnom závere, že v zmysle ustanovenia § 112 OZ mu neplynula premlčacia doba v intervale, keď nárok z úverovej zmluvy uplatnil proti žalovanej v rozhodcovskom konaní a následne v exekučnom konaní. Uvedenú skutočnosť považuje za uplatnenie nároku na príslušnom orgáne a riadne pokračovanie v začatom konaní. S názorom žalobcu na posudzovanie plynutia premlčacej doby podľa § 112 OZ v prejednávanej veci sa najvyšší súd nestotožňuje.

30.2. Správne sú právne názory súdov nižšej inštancie, že vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu, nie je možné uvažovať o zastavení plynutia premlčacej doby za čas, keď žalobca (jeho právny predchodca) uplatnil nárok na rozhodcovskom súde a tento vydal aj rozsudok, ktorý však v exekučnom konaní bol vyhodnotený ako nulitný (nespôsobilý exekučný titul), keďže samotná rozhodcovská doložka v úverovej zmluve bola postihnutá absolútnou neplatnosťou, v dôsledku čoho rozhodca nemal právomoc rozhodnúť v rozhodcovskom konaní o uplatnenom nároku žalobcu (jeho právneho predchodcu). K otázke ne/platnosti rozhodcovskej doložky bol právoplatne vyslovený právny názor v exekučnom konaní (pozri body 21.2. a 21.2.1. tohto rozhodnutia), preto s poukazom na ustanovenie § 194 ods. 2 CSP bolo potrebné z rozhodnutia súdov o tejto otázke vychádzať, t. j. vychádzať z premisy, že rozhodcovská doložka v úverovej zmluve bola dojednaná neplatne a už nie je potrebné sa v tomto konaní relevanciou doložky zaoberať (aj keď dovolací súd vyjadril svoj právny názor aj k tejto otázke, pozri body 25. a 25.1. tohto rozhodnutia). Krajský súd v zhode s okresným súdom v otázke právneho posúdenia premlčania nároku žalobcu podľa § 100 a § 103 OZ a v otázke spočívania premlčacej doby podľa § 112 OZ vo veci správne rozhodol a správny je jeho právny záver o premlčaní uplatneného nároku, v dôsledku čoho bola žaloba zamietnutá.

30.3. Podľa názoru dovolacieho súdu súdy nižšej inštancie odpovedali na všetky kľúčové otázky v danej veci jasne, zrozumiteľne a presvedčivo formulovali svoje závery o (i) premlčaní pohľadávky žalobcu voči žalovanej, (ii) nezastavení plynutia premlčacej doby za čas, keď žalobca (jeho právny predchodca) uplatnil nárok na rozhodcovskom súde a tento vydal aj rozsudok, (iii) vyhodnotení rozhodcovského rozsudku ako nulitného (nespôsobilý exekučný titul), keďže samotná rozhodcovská doložka v úverovej zmluve bola postihnutá absolútnou neplatnosťou, v dôsledku čoho rozhodca nemal právomoc rozhodnúť v rozhodcovskom konaní o uplatnenom nároku, preto (iv) nemohlo dôjsť k zastaveniu plynutia premlčacej doby ani v exekučnom konaní na základe nespôsobilého exekučného titulu (rozhodcovského rozsudku vydaného v rozpore so zákonom).

30.4. Správnosť vyššie uvedeného právneho názoru potvrdzuje aj neskôr prijatý § 93b zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa ktorého s účinnosťou od 1. decembra 2009 má banka povinnosť predložiť spotrebiteľovi návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy takým spôsobom, aby z neho bolo dostatočne zrejmé, že povinnému sa

poskytuje možnosť voľby prijať alebo neprijať návrh na riešenie prípadných sporov výlučne v rozhodcovskom konaní, a aby bolo z neho tiež zrejmé, že mu boli poskytnuté aj jasné a zrozumiteľné informácie, čo znamená výlučné riešenie sporov v rozhodcovskom konaní (sp. zn. 6MCdo/9/2012 zo 16. januára 2013).

31. Pokiaľ právny predchodca žalobcu nevyjednal so žalovanou ako spotrebiteľom individuálne rozhodcovskú doložku, neponúkol jej možnosť výberu ne/prijať rozhodcovskú doložku (bližšie pozri bod 25. a 25.1. tohto rozhodnutia), príp. takýto postup nebol žalobcom doložený listinami pripojenými k návrhu na exekúciu, súdy správne konštatovali neprijateľnosť rozhodcovskej doložky. Rozhodcovská zmluva/doložka uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá-ktorá voľba konkrétne znamená.

32. Vzhľadom na uvedené nie je možné súhlasiť, že takto jednostranne (nie oboma zmluvnými stranami) vymienená rozhodcovská doložka ako súčasť štandardnej zmluvy o úvere ako bankovej zmluvy mohla nastoliť stav právnej istoty pre obe zmluvné strany. Pokiaľ si žalobca takto jednostranne vymienil rozhodcovskú doložku, mohol predpokladať, aj s ohľadom na dovedajšiu jednoznačnú prospotrebitel'skú rozhodovaciu prax, potenciálnu možnosť jej neplatnosti a ďalších právnych dôsledkov z tohto vyplývajúcich (čo sa neskôr aj stalo) a v záujme ochrany svojich práv si právo zo zmluvy mohol a mal uplatniť na súde v zmysle § 112 OZ a nie na rozhodcovskom orgáne, o ktorom ako inom príslušnom orgáne napokon ani normatívna právna úprava (§ 112 OZ) výslovne nehovorí. Nemožno tak uzavrieť, že žalobca dôvodne vychádzal z nepochybného a nespochybného zmluvného dojednaní a nárok si uplatnil na inom, na základe zmluvy, príslušnom orgáne. Ak tak žalobca urobil, konal neopatrne, neracionálne a neodborne a navyše v rozpore so záujmom ochrany svojich práv, čím nemohlo dôjsť k popretiu zmyslu § 112 OZ, ktorého účelom je ochrana oprávnenej osoby pred plynutím premlčacej doby v prípade riadneho uplatnení nároku v konaní na „súde alebo u iného príslušného orgánu“. Vzhľadom na uvedené skutočnosti v danom prípade zo strany žalobcu nedošlo k riadnemu uplatnení nároku. Navyše výklad § 112 OZ preferovaný žalobcom je jednostranný, prododávateľský a protispotrebiteľský.

32.1. Dovolací súd k vyššie uvedenému pripomína notoricky známu problematiku spotrebiteľského práva vrátane spotrebiteľských zmlúv a ich kontrolu, najmä z hľadiska neprijateľných zmluvných podmienok a ich dôsledkoch pre zmluvné strany (dodávateľa i spotrebiteľa). Napriek vedomosti dodávateľov o právnej existencii neprijateľných zmluvných podmienok a ich dôsledkoch v spotrebiteľských zmluvách sa stále vyskytujú zmluvné podmienky, ktorú môžu byť posúdené ako neprijateľné podmienky z rôznych dôvodov. Podľa názoru dovolacieho súdu dodávateľa nie vždy dbajú na dôslednú formuláciu zmluvných dojednaní, resp. ich jednoznačné individuálne dojednanie napriek tomu, že v spotrebiteľských sporoch platí princíp ochrany práv spotrebiteľa ako slabšej strany a uplatňuje sa výklad čo najviac v prospech spotrebiteľa, a v prípade, ak nevedia dostatočným spôsobom preukázať, že zmluvné dojednanie tak, ako sú obsiahnuté v zmluve, boli dojednané individuálne medzi stranami, platí, že zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané (§ 53 ods. 3 OZ). Uvedená nedbalosť dodávateľov nemôže byť na ťarchu spotrebiteľov a ani zhojená právnym princípom *pacta sunt servanda* (zmluvy sa majú dodržiavať). Napokon tradičným súkromnoprávnym princípom je *vigilantibus iura scripta sunt* („práva patria bdelym“ alebo „nech si každý stráži svoje práva“), preto *pacta sunt servanda* nemôže predstavovať jednostranný nástroj ochrany subjektívnych práv dodávateľa bez zreteľa na subjektívne práva druhej zmluvnej strany spotrebiteľa (princípy spotrebiteľského práva), a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne). Ak žalobca ako skúsený, profesionálny podnikateľ (dodávateľ) nestrážil si svoje práva a nepodal žalobu na súd, ale nárok si uplatnil na inom, na základe zmluvy, príslušnom orgáne (rozhodcovskom súde) aj napriek tomu, že zachovanie účinkov podanej žaloby pred rozhodcovským súdom a spočívanie plynutia premlčacej doby nie je pre tento prípad nikde výslovne upravené, vystavil sa riziku možného premlčania svojho nároku.

33. Pokiaľ dovolateľ podaniami (z 31. októbra 2019 a z 31. marca 2022) doručenými najvyššiemu súdu

po uplynutí zákonnej lehoty odkazoval aj na rozhodnutie ÚS ČR zo 17. júla 2019 sp. zn. I. ÚS 1091/19 a rozhodnutia NS ČR sp. zn.: 29Cdo/41/2014, 23Cdo/41/2014, 33Cdo/5258/2016, 29ICdo/41/2014 a 23ICdo/19/2015 (R 99/2017), dovolací súd aj napriek skutočnosti, že na vyššie uvedené podania žalobcu nie je povinný prihliadať (§ 436 CSP v spojení s § 437 CSP) nad rámec vyššie uvedeného považuje za potrebné uviesť:

33.1. V rozhodnutí sp. zn. 33Cdo/5258/2016 o zaplatenie 37.510,00 Kč s prísl. titulom zmluvy o úvere NS ČR zrušil rozsudok Krajského súdu v Prahe a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pretože právne posúdenie krajským súdom, ktorý uviedol: že dôsledkom rozhodcovského a exekučného konania nebolo spočítanie premlčacej lehoty vymedzenej § 397 Obch. zák. Právnym úkonom v zmysle § 402 Obch. zák. nie je návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia (exekúcia), rovnako tak začatie rozhodcovského konania na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy nezastaví premlčaciu lehotu (§ 403 ods. 1 Obch. zák.) (...), nepovažoval za správne.

33.2. V rozhodnutí sp. zn. 29ICdo/41/2014 (R 100/2017) o určenie pravosti žalobcom prihláškou uplatnených pohľadávok v konkurznom konaní NS ČR v časti odmietol dovolanie žalobcu a v časti rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie opierajúc a o ustanovenia zákona č. 216/1994 Zb. a svoje publikované rozhodnutia (publikované ako judikát (R) i nepublikované).

33.3. V rozhodnutí sp. zn. 23ICdo/19/2015 (R 99/2017) o určenie pravosti žalobcom prihláškou uplatnených pohľadávok v konkurznom konaní, NS ČR zrušil rozsudok Vrchného súdu v Prahe a vec mu vrátil na ďalšie konanie opierajúc a o ustanovenia zákona č. 216/1994 Zb., § 403 ods. 1 Obch. zák. a svoje rozhodnutia (publikované ako judikát (R) i nepublikované).

33.4. Dovolateľom uvedené rozhodnutia NS ČR sp. zn. 29Cdo/41/2014 a sp. zn. 23Cdo/41/2014 dovolateľ k svojim podaniam nepriložil, avšak z podania dovolateľa z 31. októbra 2019 a v ňom citovaných častí z týchto rozhodnutí vyplýva, že citácia k rozhodnutiu sp. zn. 29Cdo/41/2014 zodpovedá bodu 26.5. rozhodnutia sp. zn. 29ICdo/41/2014 (k tomu rozhodnutiu pozri bod 33.2. tohto rozhodnutia) a citácia k rozhodnutiu sp. zn. 23Cdo/41/2014 zodpovedá bodu 29. až 32. rozhodnutia sp. zn. 23ICdo/19/2015 (k tomu rozhodnutiu pozri bod 33.3. tohto rozhodnutia), preto dovolací súd sa ďalej uvedenými rozhodnutiami NS ČR sp. zn. 29Cdo/41/2014 a sp. zn. 23Cdo/41/2014 nezaoberal.

33.5. Zo záverov predmetných rozhodnutí NS ČR, aj ÚS ČR opierajúcich sa o platnú právnu úpravu Českej republiky (Obchodného zákonníka, konkurzného konania, zákona č. 216/1994 Zb.) a na základe nej ustálenú judikatúru NS ČR vyplýva, že aj v prípade, ak rozhodcovské konanie skončilo rozhodcovským rozsudkom, ktorý formálne nadobudol právoplatnosť a mal sa stať vykonateľným, ale ktorý bol exekučným, či konkurzným súdom vyhlásený za taký, ktorý nemá právne účinky, pretože bol vydaný mimo rámec právomoci rozhodcu, dochádza k spočítaniu plynutia premlčacej doby. K tejto argumentácii dovolací súd poukazuje na odlišnosť vývoja právnej úpravy Českej republiky a z toho vyplývajúcu množinu platných právnych predpisov v Českej republike v porovnaní s vývojom a platnými právnymi predpismi v Slovenskej republike od zániku spoločného štátu (31. december 1992), a z toho plynúcej aj odlišnej judikatúry najvyššieho súdu (Slovenskej republiky) v porovnaní s judikatúrou formulovanou Najvyšším súdom ČR. Napokon odlišnosť vyššie citovaných rozhodnutí NS ČR je založená aj na racionálnej právnej argumentácii a odlišnosti právnych vzťahov ako prejednávany spor, pretože v citovaných rozhodnutiach NS ČR ide o prípady obchodnoprávných vzťahov podľa vtedy platného českého Obchodného zákonníka (v súčasnosti už zrušeného novým českým Občianskym zákonníkom č. 89/2012 Sb.), zákona č. 216/1994 Zb., konkurzného konania bez zreteľa na spotrebiteľské hľadisko, spotrebiteľské zmluvy a neprijateľné zmluvné podmienky vyplývajúce z platnej právnej úpravy SR, najmä Občianskeho zákonníka. Z uvedeného vyplýva, že vyššie uvádzané rozhodnutia NS ČR, na ktoré dovolateľ odkazoval, sú pre posudzovanú vec irelevantné, napokon ide o judikatúru NS ČR, ktorá nie je pre rozhodovaciu činnosť najvyššieho súdu smerodajná (pozri R 71/2018).

34. Vzhľadom na dosiaľ uvedené preto podľa právneho názoru najvyššieho súdu za správnu odpoveď na otázku nastolenú dovolateľom v dovolaní v prejednávanej veci treba považovať tú, že rozhodcovský súd ako možný „iný príslušný orgán“ v zmysle § 112 OZ pokiaľ nemal právomoc vo veci rozhodnúť, nebola splnená podmienka uplatnenia práva „u iného príslušného orgánu“, potom premlčacia doba podľa § 112

OZ nespočívala počas rozhodcovského a exekučného konania, v ktorom bola rozhodcovská doložka posúdená ako neprijateľná zmluvná podmienka, ktorá je absolútne neplatná a rozhodcovský rozsudok za nespôsobilý exekučný titul.

35. Pokiaľ odvolací súd vo vzťahu k dovolateľom nastolenej otázke v podstatnom uviedol: „(...) že ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo u iného nepríslušného orgánu, hoci v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu trvania konania plynie naďalej a nedochádza k jej spočívaniu. V posudzovanom prípade žalobca uplatnil svoje právo na rozhodcovskom súde, ktorého rozhodca nemal právomoc vydať rozsudok v dôsledku neplatnej rozhodcovskej doložky, čím nebola splnená podmienka uplatnenia práva u príslušného orgánu v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka (...)“; takéto právne posúdenie je v súlade s vyššie prezentovaným právnym názorom dovolacieho súdu a nepredstavuje tak nesprávne právne posúdenie veci. Odvolacím súdom zvolenú interpretáciu na vec sa vzťahujúcich právnych predpisov, na základe ktorej dospel k vyššie prezentovanému záveru považuje najvyšší súd za správnu a zodpovedajúcu zistenému skutkovému stavu. Odvolací (i prvoinštančný) súd jasne a dostatočne vysvetlil právne dôvody, pre ktoré žalobu žalobcu zamietol a závery, ktoré prijal, logicky, primerane a zrozumiteľne vysvetlil, uviedol teda dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil ako po stránke skutkovej, tak aj po stránke právnej.

36. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP v posudzovanej prvej otázke neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, preto v tejto časti dovolací súd dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietol.

37. Aj napriek skutočnosti, že ústavný súd vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel, dovolací súd posudzoval aj ďalšie právne otázky nastolené dovolateľom.

37.1. Druhou právnou otázkou v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, je podľa dovolateľa otázka: aplikujú sa na tzv. absolútny obchodný záväzkový vzťah z úverovej zmluvy so spotrebiteľom, ktorý vznikol pred účinnosťou zákona č. 102/2014 Z. z. (novela OZ), ustanovenia § 52 a nasl. OZ v znení účinnom od 1. apríla 2015 takým spôsobom, že dochádza k retroaktívnemu skráteniu premlčacej lehoty na tri roky? Otázku premlčania bolo podľa neho potrebné posúdiť podľa právnej úpravy ObZ (bez ohľadu na povahu účastníkov daného vzťahu), nakoľko vzťah medzi ním a žalovanou vznikol z titulu poskytnutia úveru ako absolútneho obchodu. Podľa názoru dovolacieho súdu žalobca v dovolaní i náležite konkretizoval aj túto právnú otázku, ktorá v skutočnosti v sebe zahŕňa otázku aplikácie právnej úpravy ochrany spotrebiteľa na obchodné záväzkové vzťahy v čase uzavretia spotrebiteľskej zmluvy medzi žalobcom a žalovanou, a nadväzujúcu otázku dĺžky premlčacej lehoty uplatňovanú v takomto vzťahu, pričom odpoveď na primárnu otázku [aplikácie spotrebiteľskej ochrany na „absolútny záväzkový vzťah z úverovej zmluvy uzatvorenej pred účinnosťou zákona č. 102/2014 Z. z. (novela OZ)“] v sebe konzumuje sekundárnu otázku (dĺžky premlčacej lehoty), resp. odpoveď na ňu. V ďalšom bolo preto potrebné posúdiť, či ide o otázku, ktorú už dovolací súd v minulosti vyriešil. Podľa dovolacieho súdu aj takto položená otázka však už bola nastolená a vyriešená v iných dovolacích súdom posudzovaných veciach, ktorá skutočnosť sama osebe je dôvodom na odmietnutie dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP pre neprípustnosť (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/61/2019, 2Cdo/287/2021, 7Cdo/283/2019, 9Cdo/37/2020).

37.2. V rozsudku sp. zn. 3MCdo/14/2014 z 21. apríla 2015 najvyšší súd uviedol, že ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia OZ, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Obsahovo identické právne závery, ktoré zaujal najvyšší súd v uvedenom rozsudku, zaujal najvyšší súd aj v iných skutkovo a právne obdobných veciach (viď rozsudky z 28. mája 2015 sp. zn. 8MCdo/13/2014 a z 26. novembra 2015 sp. zn. 4MCdo/17/2014). Daná (takmer identická) právna otázka bola podrobne rozobratá aj v rozsudku

najvyššieho súdu zo 14. septembra 2017 sp. zn. 3Cdo/87/2017 aj s poukazom na R 36/2013. Najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 3Cdo/87/2017 medziiným uviedol, že „nemá dôvod spochybňovať názor žalobcu, že úver je tzv. absolútnym obchodom, a že naň dopadá tretia časť Obchodného zákonníka. Zároveň je však potrebné mať na zreteli, že úverová zmluva vykazuje aj znaky spotrebiteľskej zmluvy. Súdna prax považuje obdobné právne vzťahy vzhľadom na vzťah medzi podnikateľom a nepodnikateľom a so zreteľom na nepodnikateľský účel zmluvy za typické občianskoprávne (spotrebiteľské) vzťahy. Účastníkmi týchto vzťahov sú obchodník (poskytujúci úver v rámci svojho predmetu činnosti) a spotrebiteľ (ktorý prijíma úver na svoju osobnú spotrebu); ide tu teda o typické občianskoprávne vzťahy. Vzhľadom na to je v plnom súlade s princípmi ochrany spotrebiteľa požiadavka, aby v prípade duplicitnej právnej úpravy rovnakých inštitútov súkromného práva, bola (aj z hľadiska premlčania, dĺžky premlčacej doby a jej plynutia) aplikovaná právna úprava obsiahnutá v Občianskom zákonníku, a nie v Obchodnom zákonníku. Správnosť aplikácie občianskoprávnej premlčacej doby - dokonca aj v absolútnych obchodoch majúcej zároveň spotrebiteľský charakter - z ústavnoprávneho hľadiska nespochybnil ani ústavný súd (viď napr. uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 402/2013). To, že úverovú zmluvu treba v danom prípade považovať za zmluvu spotrebiteľskú, vyplýva aj z obsahu smernice Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986, ktorá klienta úverového vzťahu, ktorému je úver poskytovaný, sama definuje označením „spotrebiteľ“. Problematika spotrebiteľského práva je natoľko obširná, že je predmetom úpravy nielen jedného právneho predpisu, ale celého komplexu vzájomne súvisiacich právnych predpisov. V rozhodnom čase - v čase uzatvorenia úverovej zmluvy (10. októbra 2005) zmluva o úvere ako taká nebola síce v § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka zaradená do katalógu tam zadaných spotrebiteľských zmlúv, už od 25. novembra 2004 bolo však účinné ustanovenie § 23a zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, podľa ktorého spotrebiteľskými zmluvami sú zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzatvárajú vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje.“

37.2.1. Dovolací súd uvádza, že v prejednávanom spore v rozhodnom čase - v čase uzatvorenia zmluvy o úvere (12. februára 2008) bolo od 1. júla 2007 účinné ustanovenie § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, podľa ktorého „Každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, ktorými sú zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzatvárajú vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje; aj na spotrebiteľské zmluvy, ktoré neboli uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, sa primerane použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka.“ (mutatis mutandis sp. zn. 3Cdo/87/2017 bod 21.1.).

37.3. Dovolací súd v zmysle vyššie uvedeného uvádza, že napriek uvedenému dualizmu je potrebné § 52 a nasl. OZ vnímať ako ustanovenie lex specialis vo vzťahu k akémukoľvek inému právnenému predpisu, ktorý reguluje zmluvné záväzky spotrebiteľa. Na všetky právne vzťahy vzniknuté na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo s touto zmluvou súvisiace, najmä na vzťahy, ktoré vznikli pri zabezpečovaní plnenia záväzkov v záväzkových vzťahoch, sa vždy použijú preto prednostne ustanovenia OZ, aj keby sa inak mali použiť normy obchodného práva. Z tohto dôvodu sa bude vždy preferovať priorita OZ, ktorá je pre spotrebiteľa priaznivejšia, a to na celý režim právneho vzťahu, aj keby sa na právny režim mohla použiť právna úprava ObZ.

37.4. V kontexte uvedeného možno mať bezpochyby za to, že na všetky spotrebiteľské záväzky, a teda aj na spotrebiteľské záväzky, ktoré sú svojou povahou tzv. absolútnym obchodom a boli uzavreté pred účinnosťou novelizovaného znenia § 52 ods. 2 tretia veta OZ, sa má prednostne použiť právny režim OZ a nie ObZ. Na potvrdenie správnosti uvedenej úvahy nemá norma § 52 ods. 2 tretia veta OZ prechodné ustanovenia. To znamená, že od jej účinnosti sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom.

37.5. V posudzovanom prípade sa teda dovolací súd pri riešení predmetnej otázky v zmysle § 421 ods. 1

písm. a) CSP neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyjadrenej vo vyššie uvedených rozhodnutiach najvyššieho súdu.

38. K tretej právnej otázke v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP špecifikovanej dovolateľom v dovolaní dovolací súd konštatuje, že odvolací súd neriešil otázku: „Aplikujú sa na tzv. absolútny obchodný záväzkový vzťah z úverovej zmluvy so spotrebiteľom, ktorý vznikol pred účinnosťou zákona č. 102/2014 Z. z. (novela OZ), ustanovenia § 52 a nasl. OZ v znení účinnom od 1. apríla 2015 takým spôsobom, že namiesto osobitného inštitútu uznania záväzku podľa § 323 ObZ v spojení s § 407 ods. 3 ObZ sa prednostne použije ustanovenie § 558 OZ o uznaní dlhu?“ Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu jasne vyplýva, že od vyriešenia uvedenej právnej otázky nezáviselo a ani nemohlo závisieť rozhodnutie odvolacieho súdu, odvolacím súdom táto otázka tak, ako ju vymedzil dovolateľ v dovolaní, riešená nebola. Ak odvolací súd dovolateľom nastolenú otázku neriešil, nemôže sa jej riešením na podklade dovolania zaoberať ani dovolací súd, inak by postupoval v rozpore s právnou úpravou a účelom dovolania. So zreteľom na uvedené v bodoch 37.1. až 37.4. dovolateľom nastolená právna otázka, nebola určujúca (kľúčová) pre meritórne rozhodnutie vo veci z dôvodu, že okresný súd a odvolací súd neposudzovali vzťah medzi dovolateľom a žalovanou ako obchodnoprávny - túto otázku vyriešili predtým než pristúpili k posudzovaniu toho, či dokument na č. l. 91 spisu sám osebe vôbec spĺňa náležitosti uznania dlhu (podľa OZ), nakoľko uvedený dokument bol formulovaný ako žiadosť o odklad splácania a zníženie splátok. Od vyriešenia dovolateľom uvedenej právnej otázky rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo, a preto táto právna otázka nemôže byť spôsobilá založiť prípustnosť podaného dovolania. Prípustnosť dovolania dovolateľa v tejto otázke (v tejto časti dovolania) teda z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP nevyplýva.

39. Zhrnúc vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobca podal dovolanie, ktoré je síce v časti prípustné, ale nie je dôvodné, pretože neopodstatnene ním napadol rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci a v časti je neprípustné. Najvyšší súd preto dovolanie žalobcu ako celok zamietol podľa § 448 CSP.

40. Žalovaná bola v dovolacom konaní úspešná, preto jej dovolací súd na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

41. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.